

Mark'en şampi Mũq Xavar Běşin əyit

Me girkə şampi Mark'en süft'ə ap'ost'ol P'avelane İsusı Mũq Xavara yəymişbsuna köməybey. Oşa isə şo Rima köçp'i miya İsusı c'ək'p'i p'as's'e şagirdaxun soğo bakala Pet'eraxune sagala əşbsa burqı. Axırı Q'onçux İsusen göynul əqeğat'an İz şagirdxo dirist' dünyəne karoozbi Mũq Xavara yəymişbsunane tapşurbey. P'et'eri Mark'eynak' İzi İsusaxun bakala vədine ak'it'oğo, t'e hadisəğo exlət'bsuni me girke bex c'eySunast'a gele köməye bake. Mark'en me girkə Rima, təxminən 57-60-ci usenxone şampe.

Mark'en şampi girk t'iyəmi Mũq Xavarxo bəğat'an boxoy tene zap'e. Girke boş İsusı zombsuni barada bakala hadisoox t'ema gele tene, şot'aynak' ki, Mark'en gelo İsusı biq'i əşurxo q'a Şot'ay hər şeyə amdər k'inək' hisbsunane ak'est'un çuresa. Şot'ay hələ İsayə xavareçalen pi "Buxaçuğoy yaq'abi, me dünyəne əzyət zap'k'ala sa K'ul" baksunane ak'est'a.

Girk İsusı nanaxun baksunaxun təə, ama Şot'ay k'unuk'baksunaxune burqesa. Oşa Şeytanen Şot'o şinəyişbsunaxun, mot'oxun oşa isə İsusen İz q'ulluğa burqsunaxune exlətesa. İsusen dirist' Galileyina tarapi Buxaçuğoy Padçağluği baradane karoozbsa, ak'est'ala

möcüzoğon İzi Buxaçuğoy C'ək'p'iyo baksunane ak'est'a. Axırda İsus xaçane t'əqt'esa, xib ği oşa isə p'uri ganuxun bəyinebaksa. Axırnci bəndurxost'a İsusi İz şagirdxo ak'esuni q'a Şot'ay göynul əqesuni baradane exlətesa.

İsus İzi saturbəş avabakest'i k'inək'e bisa. Metər xavareçalxon piyoroş bito hari bex p'anep'sa. Şo amdarxoy günaxa İz p'iyeñ os'kseyñak' yaq'abaki sa Çark'est'al, Buxaçuğon amdarxo əyit tadi sa Q'urbaney. Me Müq Xavara qabulbsunenal yan hələ me dünyəne Buxaçuğoy Pədaçəğluğa yaynak' ga həzirbiyan baksa.

Girke boş bakalorox:

1:1-13 İsusi eyseyñak' həzirluğ

1:14-9:50 İsusi Galileyina bakala q'ulluğ

10:1-52 Galileyinaxun Yerusalisa eysun

11:1-15:47 İsusi Yerusalisa baki axırnci ğimxo

16:1-8 İsusi bəyimbaksun

16:9-20 Bəyimbaki Q'onçuğoy İzi şagirdxo ak'esun saal göynul əqesun

K'unuk'bal İoani yaq' həzirbseyñak' eysun

(Mat'. 2:1-12; Luk'. 3:1-18; İoan. 1:19-28)

¹ Buxaçuğoy Ğar İsus Xrist'osiMüq Xavar metərə burqesa.

² Xavareçal İsayay girke boş sámeşi k'inək': «Mone, Vaxun bəş Bez elçinaz yaq'absa.

Şot'in Vi yaq'a həzirbale». *

³ «Çöle car sak'alt'ay səse eysa:

---

* 1:2 1:2 Mal. 3:1

"Q'onçuğoy yaq'a həzirbanan,
Şot'ay c'ovakala ganxo düzbanan"». †

⁴ Şameşi k'inək'əl, K'unuk'bal İoan meydane c'eri amdarxo içoğoy günaxxoy bağışlayınşakseynak' toobabsuna, mot'ay nişan k'inək'əl k'unuk'baksunane çöle karoozbsay.

⁵ Bütüm İudeyin oçala bakalorox saal Yerusalisa yəşəyişala amdarxo şot'ay t'öğölt'un eysay. Şot'oğon içoğoy günaxxo ozanet'un exst'ay, İoanenal şot'oğo İordan oqe boş k'unuk'ebsey.

⁶ İoanen buşe xayaxun paltare layey, iz bİYex t'olaxun q'ayinşe ğaçey. Çərtk'ən saal cir uç'e uksay. ‡

⁷ Şot'in metəre karoozbsay: «Zaxun oşa zaxun gele Zorbone eysa. Zu sal k'os'baki Şot'ay torok'ali bağa şadbsuna layiğ tezu. ⁸ Zu vəx xenenez k'unuk'bsa, ama Şot'in vəx İvel Urufen k'unuk'bale».

*İsusi k'unuk'baksun saal sinəyişaksun
(Mat'. 3:13-4:11; Luk'. 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ T'e ğimxo İsus Galileya oçali Nazaret' şəhərexun hare. İoanenal Şot'o İordan oqe boş k'unuk'ebi. ¹⁰ İsus xenaxun c'eğat'an hat'e saad göyurxoy qayesuna saal Urufi göyərçin k'inək' İz loxol şiyusunane ak'i. ¹¹ Göynuxun sa səse hari: «Hun Bez gele çureğala Ğarnu, Vaxun irəzizu». §

---

† 1:3 1:3 İsa. 40:3 ‡ 1:6 1:6 2 Padç. 1:8 § 1:11 1:11 İvel məğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 3:17; 12:18; Mrk'. 9:7; Luk'. 3:21-22

¹² Mot'o uk'ala k'inək' Urufen Şot'o çölene zapi taşeri. ¹³ Şo çöle q'ırx ği manedi. Me q'ırx ğinast'a Şeytanen Şot'o sinəyinşebi, Şot'o əqnə heyvanxoy aranene efi. Angelxon isə Şot'o q'ulluğt'unbsay.

İsusi İz q'ulluğa burqsun

(Mat'. 4:12-17; Luk'. 4:14-15)

¹⁴ İoan biq'əsît'uxun oşa İsusen Galileyina hari Buxaçuğoy Mûq Xavaranekaroozbsay. ¹⁵ Şot'in nexey: «Vaxt' ene p'ap'ene, Buxaçuğoy padçağluğ işabakene. Toobabanan, Mûq Xavara vëbakanan!» *

Samci şagirdxo

(Mat'. 4:18-22; Luk'. 5:1-11)

¹⁶ İsus Galileya göle t'öğen c'ovakat'an xena tor bosala Simona q'a iz viçi Andreyane ak'i. Me amdarxo çəlibiq'alxoney. ¹⁷ İsusen şot'oğoy pine: «Bez baç'anexun ekinan, Zu vëx amdar biq'ala çəlibiq'alxo booz». ¹⁸ Şot'oğon hat'e saad torurxo boşeri Şot'ay baç'anexunt'un taşi. ¹⁹ İsus samal bəş taşi Zavday ğar İak'ova q'a şot'ay viçi İoanane ak'i. Şot'oğon lodk'in boş arşi torurxot'un yamaluq'bsay. ²⁰ İsusen hat'e saad şot'oğoy k'alepi. Şot'oğonal içoğoy bava Zavdaya əyiteşi əşp'alxoxun lodk'ina efi Şot'ay baç'anexunt'un taşi.

İsusi amdaraxun murdar urufa c'evksun

(Luk'. 4:31-37)

---

* **1:15** 1:15 Mat'. 3:1-2

21 Şorox K'efernaumat'un hari. Şamat' ği eğat'an İsusen sinagoga başı zombsane burqı. 22 Şot'ay zombsuna bütüm mæət't'ælt'un manst'ay, şot'aynak' ki, şot'oğo k'anun zombalxo k'inæk' tæ, Buxaçuğon ext'iyær tadi sa amdar k'inæk'e zombsay. † 23 Hame vædæ me sinagoga içust'a murdar uruf bakala sa amdare başı. 24 Murdar urufen harayepi: «Ay nazaret'lu İsus, yaxun k'æn çuresa? Yax æfçibseynak'en hare? Zu avazu Hun Şunu! Hun - Buxaçuğoy İvelonu!» 25 Ama İsusen murdar urufa æmirebi: «Şip' çurpa, me amdaraxunal c'eki!» 26 Murdar urufen me amdara jĭk'p'i ost'aar haraypsun şot'oxun c'ere. 27 Bütüm q'ïya baft'i sun-sunaxun xavart'un haq'i: «Mo hik'æ? Maninesa tæzæ sa zombsune! İz ext'iyæræl t'etære ki, murdar urufxo æmirebsa, şoroxal İçu tabit'unbaksa».

28 İsusi barada bakala exlæt Galileya oçali hær tæræf usum yæymişaksane burqı.

*İsusi gele amdarxo q'olaybsun
(Mat'. 8:14-17; Luk'. 4:38-41)*

29 Şo sinagogaxun c'eğala k'inæk' İak'ovaxun q'a İoanaxun sagala Simoni q'a Andreyi k'oyane taşi. 30 Şorox t'iya bağat'an avat'unbaki ki, Simoni q'aynako q'ızdırmin boş bask'ene. 31 İsusen şot'ay t'öğöl taşi iz kulaxun biq'i alanebi, çuğoy q'ızdırmal hat'e saad síre. Çuğon şot'oğo q'ulluğbsane burqı.

† 1:22 1:22 Mat'. 7:28-29

³² Biyəsin bəğ batk'it'uxun oşa bütüm azariğə saal içoğoy boş murdar uruf bakalxo İsus t'öğölt'un eçeri. ³³ Bütüm şəhəri amdarxo çomoy t'öğölt'un giresi. ³⁴ Şot'in cürbəcür azar baft'i gele amdarxone q'olaybi, gele murdar urufxone şəp'eşi. Ama murdar urufxo əyitpsuna icaza tene tadi, şot'aynak' ki, şot'oğon İsus Şu baksuna avat'uniy.

*İsus İz q'ulluğa davambsun
(Luk'. 4:42-44)*

³⁵ Savaxt'an üşenen hələ işiğ bitinut' İsus hayzeri k'oyaxun c'ere, Şo amdar nu bakala sa gala taşi t'et'iya afırnəpi. ³⁶ Simonen q'a iz t'öğ bakalt'oğon isə İsusa qəvesat'un burqi. ³⁷ Şot'o bəğəbi pit'un: «Bitot'in Vane qəvesa». ³⁸ İsusen şot'oğə pine: «Ekinan q'erəz ganxo - hərrəmine bakala ayizmoğə tağen, t'et'iyal karoozbaz, şot'aynak' ki, Zu mot'aynak'ez hare». ³⁹ Hametər, İsusen taşi bütüm Galileyina, t'iya bakala sinagogxokaroozebsay, murdar urufxone şəp'esay. †

*İsus cuzam azara baft'i amdara q'olaybsun
(Mat'. 8:1-4; Luk'. 5:12-16)*

⁴⁰ Sa gi cuzam azara baft'i § sa amdaren İsus t'öğöl hari İz bəş çökt'i xoyinşəbi: «Axırı Hun çureğayin za təmizbes bankon». ⁴¹ İsus şot'o goroxe hari. İz kula boxodi şot'ay loxol laxi pine: «Çurezsa, təmizbaka!» ⁴² Mot'o uk'ala k'inək'

---

† **1:39** 1:39 Mat'. 4:23; 9:35 § **1:40** 1:40 cuzam azara baft'i - iz bədən yara baft'i. Me azari s'i - cuzamey.

t'e amdar cuzamaxun təmizbaki q'olayebaki. ⁴³ İsusen hat'e saad şot'o yaq'abadi ⁴⁴ möhk'əm tapşurebi: «Bëğa, me barada şuk'k'ala sa əyit ma upa, ama taki va bëyinşen bëğëq'an. Mot'o bitot'in ak'seynak'al vi cuzamaxun təmiz baksuna görə Moiseyen bürmişi q'urbanxo eça». *

⁴⁵ Ama t'e amdaren c'eri me bakit'oğo bitot'aynak' exlətp'i hər gala yəymişebi. Şot'aynak'al İsus ene şəhərə qay bayes tene baksay. Şo şəhərexun t'ödx, şuk'k'al nu bakala galane manst'ay, amdarxo isə hər tərəfəxun İz t'öğölt'un eysay.

2

İsusi p'araliçen duğit'u q'olaybsun (Mat'. 9:1-8; Luk'. 5:17-26)

¹ Sa hema ği oşa İsus p'urum K'efernaumane hari. Şot'ay k'oya baksuni xavaral dirist' şəhərə yəymişebaki. ² Şot'ay t'öğöl t'eq'ədər gele amdare hari ki, sal c'öş çomoy bəş çurk'alal ga tene mandey. İsusen şot'oğoynak' Buxaçuğoy əyitəne karoozbsay.

³ Me vədine bip tanen p'araliçen duği sa amdara Şot'ay t'öğöl eşt'unt'un çureşi. ⁴ Ama gele amdarxoy topbaksuna görə şot'o İsusi t'öğöl eçes tet'un baki. Şot'aynak'al İsus bakala k'ojin belxun ga qaypi, t'e p'araliçen duği amdara nasilk'in boş t'et'iin oq'at'un sıvk'i. ⁵ İsusen şot'oğoy vəluğa ak'i p'araliçen duği amdara pine: «Bez ğar, vi günaxxo bağışlayinşebaki».

---

* **1:44** 1:44 Lev. 14:1-32

6 Ama t'et'iya arsi sa hema k'anun zombalen* içoğoy ük'e boş fikirt'unbsay: 7 "Me amdaren k'ə əyite? Axiri mo Buxaçuğoy tərsinəne! Tək Buxaçuğoxun başq'a günaxxo şina bağışlayınşes bakon?" 8 İsusen hat'e dayğa şot'oğon içoğoy ük'e boş k'ə fikirbsuna İz urufen q'amışaki pine: «Mo hetər fikirxone ef beyne eysa? 9 Manu hasande? P'araliçen duğit'u "vi günaxxo bağışlayınşebaki" upsun, yoxsa "hayza, vi nasilk'ina ext'a taki" upsun? 10 Ama vən avabakanan ki, Amdari Gare oçali çoye günaxxo bağışlayınşala ext'iyər bune».

Oşa p'araliçen duğit'u pine: 11 «Va nexzu, hayza, vi nasilk'ina ext'a k'oya taki!» 12 Azariyal hat'e saad hayzeri iz nasilk'ina ext'i bütümt'ay piin bəş c'eri taneşi. Bütüm mat mant'undi. Camaaten Buxaçuğoy alxışp'i next'uniy: «Yan hələ metər əş teyan ak'ey».

*İsusi günaxkərxo düz yaq'a k'alpsun
(Mat'. 9:9-13; Luk'. 5:27-32)*

13 İsus p'urum göle t'öğöle taşi. Şot'ay t'öğx gele amdare eysay, Şot'inal camaata zomebsay. 14 Yaq' c'ovakat'an naloggirbala gala arsi Halfay ğar Levina (şot'ay s'iya Mat't'al next'uniy) ak'i şot'o pine: «Bez baç'anexun eki». Şoval hayzeri İsusi baç'anexune taşi.

15 İsusi baç'anexun tağalxo geleney. Şot'aynak'al İsus Levin k'oya sulfin bel arsi

* **2:6** 2:6 k'anun zombal - Moiseyi k'anunxo şaat' avabakala, şot'oğoy məninə q'andırışala, t'e k'anunxo hetər əməlbsuna zombala amdar.

şum uk'at'an gele naloggirbalxo q'a q'erəzəl günaxkərxo hari şot'oxun q'a İz şagirdxoxun sagala şumt'un kəyi. ¹⁶ Fariseyxoxun† bakala k'anun zombalxon İsusi günaxkərxoxun q'a naloggirbalxoxun sagala şum uksuna ak'i, Şot'ay şagirdxo pit'un: «Mot'in het'aynak'e naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxun sagala şum ukxa?» ¹⁷ İsusen mot'o ibakat'an şot'oğoy pine: «Sağlamt'oğoy tene, azarit'oğoye doxt'ura eht'iyəc bu. Zu düzgün amdarxo təə, günaxkərxo k'alpseynak'ez hare».

*Ğuruxi əmxun bakala sual
(Mat'. 9:14-17; Luk'. 5:33-39)*

¹⁸ İoani şagirdxon q'a fariseyxonğuruxt'un efsay. Sa ği bəzi amdarxo İsusi t'öğöl hari xavart'un haq'i: «Het'aynak' İoani q'a fariseyxoy şagirdxon ğurux et'unfsa, ama Vi şagirdxon ğurux tet'un efsa?» ¹⁹ İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Bəy içoğoy t'öğöl bakat'an iz q'onağxon ğurux et'unfon? Heq'ədər ki, bəy içoğoy t'öğöle, şot'oğoy ğurux efsuna eht'iyəc butene. ²⁰ Ama bəyə içoğoy t'öğölxun taşala ğimxo eğale, hat'e vədəl ğurux efalt'un. ²¹ Şuk'k'alən bisi paltara təzə parçınaxun yamaluq' duteneğon. Tene, təzə yamaluq' bisi paltaraxun çukeğon, zığbaki gaal samalal pise ak'eğon. ²² Şuk'k'alən təzə fina bisi tuluğxo batenekon. Tene, finen tuluğxo t'öpəvək'on, ham

---

† **2:16** 2:16 farisey - iudeyxoy dini icmoğoy nəəl ki sekt'oğoy üzvi

fi, hamal tuluğxo zayebakon. Təzə fina təzə tuluğxoy boşt'un bakon».

Şamat' ğine əmxun zombsun
(*Mat'. 12:1-8; Luk'. 6:1-5*)

²³ Sa Şamat' ğine İsus əkini boşt'ane c'ovaksay. T'et'iin c'ovakat'anal İz şagirdxon sünbülxo həvq'sat'un burqi. † ²⁴ Mot'o ak'ala fariseyxon Şot'o pit'un: «P'oy mot'oğon het'aynak't'un Şamat' ğine q'adağan bakala əşurxo biq'sa?» ²⁵ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Davidi q'a iz t'öğöl bakalt'oğoy busa, içoğoy köməyə eht'iyəc bakat'an k'ə bsuna sal k'altenanpe ki? ²⁶ Şo samci bəyinş Evyatari vədinešt'a irəzilügi çadıra başi bəyinşoxun başq'a şuk'k'ala uksuna icaza nu tadeğala, Q'onçuğə həsrbaki şumurxone kəyi, iz t'öğöl bakalt'oğoval tanedi». §

²⁷ Oşa İsusen şot'oğə pine: «Şamat' ği amdareynak'e yaranmişake, amdar Şamat' ğineynak' təə. ²⁸ Amdari Ğar isə Şamat' ğineyalq'onçuxə».

3

İsusi kul p'araliç amdara Şamat' ğine q'olaybsun
(*Mat'. 12:9-14; Luk'. 6:6-11*)

¹ İsus p'urumal sinagogane başi. T'et'iya kul p'araliç sa amdare buy. ² Bəzi amdaxoy pul İsusi loxoley, şot'aynak' ki, şot'oğon yaqt't'unbəğsay bəyn İsusen me amdara Şamat'

† 2:23 2:23 K'an. 23:25 § 2:26 2:26 Lev. 24:9; 1 Şam. 21:1-6

ğine q'olaybala, yoxsa təə. ³ İsusen kul p'araliç amdara pine: «Běš c'eki!» ⁴ Oşa isə hərrəmine bakalt'oğoy loxole bəği pi: «Mat'uva icaza bu: Şamat' gine şaat'luğ yoxsa pislug' bsuna? Şinesa elmoğo çark'est'una, yoxsa bespsuna?» Ama şorox şip' çurpet'uniy. ⁵ İsusen me amdaxoy loxol bəği şot'oğoy pulmoğon lazım bakalt'u nu aksun çuresunane ak'i. T'e vədə şot'in azarina pine: «Vi kula boxoda!» Şot'in iz kula boxonedi, kural q'olayebaki.

⁶ Fariseyxon t'et'iin c'erit'uxun oşa hat'e saad İrodi tərəf bakalt'oğoxun sagala İsusa hetər əfçibsunı barada maslaatsat'un burqı.

*İsusi baç'anexun eğalt'oğoy gelebaksun
(Mat'. 4:24-25; Luk'. 6:17-19)*

⁷ İsus İz şagirdxoxun sagala göle t'ödxə taşi. Şot'ay baç'anexun isə Galileyinaxun gele camaate eysay. ⁸ İsusi biq'i əşurxo ibaki, Şot'ay t'öğöl İudeyinaxun, Yerusali-maxun, İdumeyinaxun, İordan oqe t'iyəmi tərəfəxun, Sure saal Sidoni hərrəminəxunal et'unsay. ⁹ Amdar t'eq'ədər geleney ki, İsusen İçu maq'at'un sıxışt'ırışı pi, İz şagirdxoxun İçeynak' sa lodk'a həzir efsunane xaişbi. ¹⁰ Axırı Şot'in gele amdaxone q'olaybey, isəəl bütüm azari bakalt'oğon Şot'o lafst'eynak' içoğo best'unbsay. * ¹¹ Murdar urufxon isə İsusa ak'at'an Şot'ay bəş past'əsi ost'aar harayt'unney: «Hun Buxaçuğoy

* **3:10** 3:10 Mrk'. 4:1; Luk'. 5:1-3

Ğarnu!» ¹² Ama İsusen şot'oğö İzi şü baksuna bayanbsuna q'adağanəbsay.

P'as's'e şagirdi təyinbaksun
(*Mat'. 10:14; Luk'. 6:12-16*)

¹³ Sa ği İsus buruğö laşi İz c'ək'p'i amdarxo İz t'öğöle k'alpi, şoroxal hart'un. ¹⁴ Şot'in p'as's'e tana c'ək'p'i apost'ole təyinbi ki, şorox həmişə İz t'öğöl bakat'un. Me amdarxon Buxaçuğoy padçağluği barada karoozbalt'uniy. ¹⁵ İsusen şot'oğö murdar urufxo c'evksuni ext'iyərəl tanedi.

¹⁶ Metərлуğen, İsusen me p'as's'e tanane təyinbi: P'et'er s'i tadeşi Simon, ¹⁷ Benerageş s'i tadeşi Zavdayi ğar İak'ov saal şot'ay viçi İoan - Benerageş «S'əq'e ğarmux» upsune - ¹⁸ Andrey, Filip', Varfolomey, Mat'fey, T'omas, Halfay ğar İak'ov, Tadday, Kənançi † Simon ¹⁹ saal oşa İsusə xəyanətbi İuda İsk'ariot'.

İsus saal Baal-Zevul
(*Mat'. 12:22-32; Luk'. 11:14-23*)

²⁰ Sa ği İsus sa k'oyane başi. Camaat p'urumal şot'ay bel giresane burqi, İsusen q'a iz şagirdxon sal şum ukala vaxt' tet'un bəğəbsay. ²¹ İsusi ailinen me barada ibakat'an Şot'o eşt'eynak' yaq'ane baft'i. Şot'aynak' ki, fikirt'unbsay ki, Şot'in İz haq'ılane açesp'e.

²² Yerusalamaxun hari k'anun zombalxon isə next'uniy: «Şot'ay boş murdar urufxoy kalo

† **3:18** 3:18 Kənançi - rimluğoy əleyinə əq'əşit'oğö tadeşi s'i.

bakala Baal-Zevule baše! Baal-Zevuli zorene murdar urufxo c'evksa». † 23 İsusen k'anun zombalxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğoy pit'oğoy barada məsələğon exlət'p'sane burqi: «Şeytana Şeytana hetərə şəp'eşes bakon? 24 Əgər sa padçağluğ iz boş cöyebaksasa, t'e padçağluğ vərəne bakon. 25 Əgər sa k'oj iz boş yaq'ax tene taysasa, t'e k'oj şareğon. 26 Əgər şeytanenal iç iz əleyinə əqeşi için-içuxun düşmənlüğebsasa, şot'in porttenebon, şot'ay axire eğon. 27 Axırı şuk'k'alən zorba amdari k'oya başi süft'ə t'e amdari kul-tura gac'p'inut' şot'ay k'oja fūq'p'es batenekon.

28 Vəx düzinəz nex: amdarxoy bütüm günaxxo q'a Buxaçuğo bñhi tağala əyitmux şot'oğo bağışlayınşakes banekon. 29 Ama İvel Urufa nu çalxala əyitmux sal sa amdara tene bağışlayınşakal, şot'ay günaxal iz ozane həmişəluğ mandale». §

30 İsusen mot'o şot'oğon "şot'ost'a murdar uruf" upsuna görəne exlətp'i.

İsusi Buxaçuğoy əyitə əməlbalt'oğo İz ailə hesabbsun

(Mat'. 12:46-50; Luk'. 8:19-21)

31 Hame vədə İsusi Nana q'a viçimux hari p'at'unp'i. Şot'oğon çölin tərəf çurpi Şot'o k'alpseynak' amdart'un yaq'abi. 32 Kala sa top amdar İsusi hərrəmine arşeney. Şot'o p'ap'est'unbi: «Vi Nana q'a viçimux çölin tərəf çurpet'un, Vat'un k'ale». 33 İsusen

---

† 3:22 3:22 Mat'. 9:34; 10:25 § 3:29 3:29 Luk'. 12:10

şot'oğoxun xavare haq'i: «Bez nana q'a viçimux şuva?» ³⁴ Oşa İz hərrəmine arşit'oğoy loxol bəği pine: «Mone, Bez nana q'a viçimux miyane. ³⁵ Şot'aynak' ki, şiin Buxaçuğoy əyitə əməlebsasa, Bez viçi, xunçi saal nana şone».

4

Şareğala şile barada məsələ

(*Mat'. 13:1-23; Luk'. 8:4-15*)

¹ İsusen p'urumal göle t'öğöl amdarxo zomb-sane burqi. İz hərrəmine t'eq'ədər amdare giresey ki, İç laşi lodk'inane arşi, amdarxo isə göle t'öğöl, q'ariluğat'uniy. *

² İsusen şot'oğö geले şeyə məsələğone zomb-say. Şot'in pine: ³ «Ümüx laxanan: sa əkinçi şil şarpsane c'eyşa. ⁴ Şark'ala vədine şilurxoy sa hemo yaq'e t'öğöle bist'a, q'uşurxonal hari şot'oğö t'uk't'i ut'unksa. ⁵ Sa hemo k'ul geले nu bakala - jəluğ galane bist'a. K'ul mal baksuna görəl usum göyünebaksa. ⁶ Ama bəğ c'eğat'an iz tum bəğəloy nu baksuna görə usum şerebaki q'arinebaksa. ⁷ Sa hemo şaşurxoy aranene bist'a. Şaşurxon kalabaki şot'oğö haq'layinşt'unbsa, me şilurxonal bar tet'un tast'a. ⁸ T'iyəmiyoroх isə bərəkətlu oçalat'un bist'a. Şot'aynak'al göyünbaki, kalabaki avuzt'unbaksa, şot'oğoy bəzit'oğon otuz, bəzit'oğon altmış, bəzit'oğonal sabaç q'at geले bart'un tast'a». ⁹ Oşa İsusen pine: «İbakseynak' ümüx bakalt'in ibakeq'an».

---

* **4:1** 4:1 Luk'. 5:1-3

10 Camaat şaresit'uxun oşa İz p'as's'e şagirden q'a İz bač'anexun tağalt'oğon Şot'oxun məsələğoy baradat'un xavar haq'i. 11 İsusen pine: «Buxaçuğoy padçağluği sir vəynak'e qayeşe, ama t'iyəmint'oğoynak' hər şey məsələğone exlətesa ki,

12 "Bəğəq'at'un, ama maq'at'un ak'i,

İbakeq'at'un, ama maq'at'un q'amışaki.

Tene, Buxaçuğoc fıırıpı bağışlayınşt'unbakon"».

†

13 Oşa İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Vən me məsəlinə tenan q'amışaksasa, t'e vədə t'iyəmi məsələğo hetər q'amışakalnan?

14 Əkinçinen şark'alo Buxaçuğoy əyite. 15 Bəzi amdarxo yaq'e t'öğöl bit'i şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə it'unbaksas, ama Şeytanen hat'e saad hari içoğoy boş bit'eşi əyitə ext'i taneşt'a.

16 Bəziyoroş jəluğ gala şaresi şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə ibaki şot'o hat'e saad müqluğen q'abult'unbsa, 17 ama içoğost'a tum nu baksuna görə porttet'unbsa, əyitə görə təgibbaksuna q'a içoğə əzyət baksuna ak'ala k'inək' t'e əyitəxun qoşt'unbaksas.

18 Şaşurxoy arane bit'i şilurxo moroxe: şot'oğon əyitə it'unbaksas, 19 ama me dünyəni narahatçiluğxo, var-dövlətə feret'baksun q'a q'erəz şeymoğə bakala tamax arane başi əyitə q'əq'ənnə, əyitenal bar tene eşt'a. 20 Bəzi amdarxo isə bərəkətlu oçala şaresi şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə ibaki

† 4:12 4:12 İsa. 6:9-10; İoan. 12:39-40; Ap'ost'. 28:26-27

q'abult'unbsa, oşaal otuz, altmış, nəəl ki lap sabaç q'at gele bart'un eşt'a».

Çıraği barada məsələ
(Luk'. 8:16-18)

²¹ İsusen q'erəzəl sa məsəl şot'oğö exlətebi: «Ef zənden, çırağa q'ave nəəl ki taxt'e oq'a laxseynak' et'unçon? Təə! Şo çıraği q'ave loxolt'un laxsa. ‡ ²² T'etər c'əp'k'in sa şey tene bu ki, əşk'ərə nu c'eğane, t'etər but' sa şeyal tene bu ki, nu qayeğane. § ²³ İbakseynak' ümüx bakalt'in ibakeq'an!»

Usk'uni barada məsələ
(Mat'. 7:2; Luk'. 6:38)

²⁴ İsusen şot'oğö sa məsələl exlətebi: «Ef ibakalt'oğoy barada yönbəri fikirbanan: mani usk'unen usk'aynan, vəynak'al hat'e usk'unen usk'eğale, hələ avuzal tadeğale. * ²⁵ Şot'aynak' ki, şii bunesa, şot'o samalal gele tadeğale, ama şii tene busa, iz bakaloval içuxun haq'eğale». †

Zoğ duği şile barada məsələ

²⁶ İsusen saal pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Mone, sa amdaren şile şare. ²⁷ Şo basek'sa, hayest'a, şil isə zoğ duği kalanebaksa. Əkinçinen mot'ay hetər bex c'eyşuna sal avatenebaksa, ²⁸ axırı oçalen içine mot'oğö bsa. Süft'ə zoğə c'eyş, oşa sünbül, samal oşal sünbülü dənooxe kalabaki ap'sa. ²⁹ Əkin neşum bakat'an isə əkinçinen usumluğen

---

‡ **4:21** 4:21 Mat'. 5:15; Luk'. 11:33 § **4:22** 4:22 Mat'. 10:26; Luk'. 12:2 * **4:24** 4:24 Mat'. 7:2; Luk'. 6:38 † **4:25** 4:25 Mat'. 13:12; 25:29; Luk'. 19:26

mixane exst'a, şot'aynak' ki, exe vədə p'ap'ene». †

Xardali şile barada məsələ
(*Mat'. 13:31-32,34; Luk'. 13:18-19*)

³⁰ Oşa İsusen p'urum pine: «Buxaçuğoy padçağluğa het'uxun sa biq'en? Şot'o mani məsəlinen ak'est'en? ³¹ Şo xardali şiləne oşq'arst'a: oçali çoyel bit'eğala şilurxoy ən mis'ik'o baalkayın, ³² kalabaki bütüm bost'ani bitk'iğoxun alloye baksa. İz taymuxal t'e boydane baksa ki, göynul purk'ala q'uşurxon şot'ay xojina mese biq'sa».

³³ İsusen mot'oxun q'erəzəl gele məsəlooxe exlətp'i. Şot'in me cürəne karoozbsay ki, şot'oğon İçu q'amışakes bakat'un. ³⁴ Şot'oğo məsəlsuz hik'k'al nexteney, ama İz şagirdxoxun tək mandat'an şot'oğo hər şeyə q'andırışəbsay.

İsusi tufana bask'est'un
(*Mat'. 8:23-27; Luk'. 8:22-25*)

³⁵ Hat'e ği biyəbakat'an İsusen İz şagirdxo pine: «Ekinan göle t'e tərəf c'ovaken». ³⁶ Şagirdxoval camaataxun cöybaki İsus bakala lodk'ina arşi tat'unşi. İçoğoxun sagala q'erəz lodk'oxal enesay.

³⁷ Bürdən zorba sa tufane əqəşi. Ləpoğon lodk'ina t'etərə duğsay ki, xe iz boşə buybaksay. ³⁸ İsus lodk'in baç'anin tərəf İz bula bera laxi bask'enedey. Şagirdxon Şot'o muğurbi pit'un: «Məəlim, yan həysə batk'alyan! Yəni mot'in

† 4:29 Yol. 3:13; İoan. 4:44

Va naraat tene bsa?» ³⁹ İsusen hayzeri muşa q'adağanebi, gölə isə "çurpa, şip'baka!" pine. Muş çurepi, bəğəloy sa şip'luğə baki.

⁴⁰ İsusen şot'oğö pine: «Het'aynak'nan meq'ədər q'ıbsa? Hələ vəst'a vëlüğ tene bu?» ⁴¹ Şagirdxo q'ıyen haneq'i. Şot'oğon sunaxun "mo hetər Amdare ki, muşal, göləl İçu tabinebaksa?" pi xavart'un haq'say.

5

İz boş murdar uruf bakala amdari q'olaybaksun

(Mat'. 8:28-34; Luk'. 8:26-39)

¹ Şorox göle t'e soğö tərəf bakala gadaraluğoy oçalat'un taşi. ² İsus lodk'inaxun şığala k'inək' gərəmzəluğaxun iz boş murdar uruf bakala sa amdare şot'ay bəş c'eri. ³ Şo gərəmzəluğane yəşəyinşbsay, şuk'k'alən şot'o lap zincirləyinşiyal efes tene baksay. ⁴ Hema kərəm şot'o k'andallayınşiyal gəçp'et'uniy, ama şot'in k'andalxoval xoxep'say, zincirxoval k'as'eny. Şuk'k'ali şot'o şip'p'ala zor aytenesay. ⁵ Həmişə, üşə-ğena gərəmzəluğa, buruxmoğö harayeny, için içü jələyinşebsey.

⁶ Şot'in İsusa əxiləxun ak'i t'it'eri şot'ay bəş bineti, ⁷ harayk'a pine: «Ay İsus, Ala Arşit'ay Ğar, zaxun k'ən çuresa? Hun bakan vi Buxaçux, za əzyət ma tada!» ⁸ Şot'aynak' ki, İsusen şot'o "ay murdar uruf, me amdaraxun c'eki!" peney.

⁹ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Vi s'i hik'ə?» Şot'in coğabe tadi: «Bez s'i Q'oşune,

şot'aynak' ki, yan geleyan». ¹⁰ Şot'in İsusa içoğō t'e oçalaxun maq'an şəp'eşi pi xoyinşbsane burqi. ¹¹ T'et'iya - buruğoy dōşel kala sa bōq'e sürünene otarişbsay. ¹² Murdar urufxon İsusa xoyinşt'unbi: «Yax me bōq'ürxoy boş yaq'aba, barta şot'oğoy boş bağen». ¹³ İsusen icaza tanedi. Murdar urufxoval amdaraxun c'eri bōq'ürxoy boşt'un başi. P'ə hazar bul bōq'ə İša bakala sürü hat'e saad q'ayinaxun oq'a, gölə baft'i q'əq'əneşi.

¹⁴ Bōq'bēğalxon t'it'eri me barada şəhərmoğō q'a ayizmoğō exlətt'unbi. Camaatal me baki əşurxo tamaşabseynak'e hari. ¹⁵ Şot'oğon İsusi t'ōğöl hari mot'oxun bēş içust'a sa q'oşun murdar uruf bakala amdari paltar lapı saal haq'ullayinşaki arst'una ak'i q'it'unbi. ¹⁶ Me əşurxo ak'it'oğon isə camaata iz boş murdar uruf bakala amdari bel harit'oğō q'a bōq'ürxoy barada exlətt'unbi. ¹⁷ T'e vədə t'e oçali amdarxon İsusa xoyinşbsat'un burqi ki, içoğoy oçalaxun c'eğane.

¹⁸ İsus lodk'ina arşat'an murdar urufxoxun təmizbaki amdaren İsusa xoyinşebi ki, içuval ext'ane. ¹⁹ İsusen tene barti, ama pine: «Vi k'oya, vi İşat'oğoy t'ōğöl taki, Q'onçuğon vaynak' bit'oğō saal vaynak' hetər ük' bok'ospsun ak'est'una şot'oğō exlətp'a». ²⁰ Me amdarenal taşi İsusen içeynak' bit'oğō dirist' Dek'ap'olis bölginə exlətpsane burqi, bitoval məət't'əlt'un mandı.

Çuğoy q'olaybaksun saal mis'ik' xuyəri

*bëyinbaksun**(Mat'. 9:18-26; Luk'. 8:40-56)*

²¹ İsus lodk'inen p'urum göle me tərəf bakala q'ariluğa c'erit'uxun oşa İz bel gele amdare gireşi. ²² Me vədə sinagogi kalat'oğoxun soğo, Yair s'iyen sa amdare hari. Şot'in İsusa ak'i Şot'ay turinoq'a bineti. ²³ Şot'o gele xoy-inşbi pine: «Bez xuyər elmoğoy loxole. Eki vi kulmoğo şot'ay loxol laxa ki, q'olaybaki yəşəyinşeq'an».

²⁴ İsusal şot'oxun sagala taneşi. Şot'ay bač'anexun t'eq'ədər amdare eysay ki, Şot'o male manst'ay çaxçuxk'at'un. ²⁵ T'et'iya içust'a p'as's'e usene ki, p'i taysuni azar bakala sa çuuxe buy. ²⁶ Şo cürbəcür doxt'urxone tarapey, şot'oğoy loxol iz bakalt'u laxeney, ama p'urumal şaat' tene baksay. İz vəzyət taysun samalal pise baksay. ²⁷ Me çuğon İsusi barada ibakeney, şot'o görəl şot'in amdarxoy boş't'an c'ovaki bač'anexun taşi İsusi paltara lafedi. ²⁸ Şot'aynak' ki, metərə fikirbsay: «Hik'k'al tene, Şot'ay paltara laft'ayiz q'olaybakoz». ²⁹ Hat'e saad şot'ay p'i taysun bot'ebaki, içinal hisebi ki, azaraxun q'olayebaki. ³⁰ İsusen isə avanebaki ki, İçuxun sa zore c'eri, amdarxoç fıırıpı xavare haq'i: «Bez paltara laft'iyə şuvay?» ³¹ Şagirdxon Şot'o coğabt'un tadi: «Amdarxoy kiyelxun galk'ala tene. Me camaati boş Va şin lafst'una hetərə avabakes bakon?» ³² Ama İsusi piin hələl mot'o bit'une qəvesay. ³³ Çuğon içu k'ə baksuna avaney. Şo iz q'iyexun t'ut'upsun hari İsusi

turinoq'a biti bütümə Şot'o exlətebi. ³⁴ İsusenal şot'o pine: «Bez xuyər, vi vëbaksunen va çark'esedi. Arxayin taki, eneyal azaray-inşmabaka!»

³⁵ İsusen hələ əyiteney, hame vədine sinagogi kalat'ay k'oyaxun amdarxo hari şot'o pit'un: «Vi xuyər p'ure. Ene məəlimə het'aynak'en naraat'bsa?» ³⁶ Ama İsusen me əyitə fikir tene tadi. Şot'in sinagogi kalat'u pine: «Ma q'ıba, təkç'ə vëbaka!»

³⁷ Şot'in P'et'eraxun, İak'ovaxun saal şot'ay viçi İoanaxun başq'a şuk'k'ala İz baç'anexun eyşa tene barti. ³⁸ Şorox sinagogi kalat'ay k'oya p'ap'at'an İsusen hay-küy balxo q'a ost'aar önök'alxone ak'i. ³⁹ İsus bona başi şot'oğö pine: «Het'aynak'nan hay-küy bi önöne? Əyel p'uritene, hat'etər bask'e». ⁴⁰ Şot'oğon İsusi loxol axşumt'unpi. İsusen isə bütümə c'öş c'evk'it'uxun oşa əylin bava-nanaxun saal İçuxun harit'oğoxun sagala əyel bask'i galane başi. ⁴¹ İsusen əylin kiyexun biq'i şot'o pine: «T'alit'a k'um!» Mo "ay mis'ik' xuyər, va nexzu: hayza!" upsune. ⁴² Xuyərenal hat'e saad hayzeri tarapsane burqi. Şot'ay p'as's'e yəşe buy. T'et'ıya bakalorox mat mant'undi. ⁴³ İsusen şot'oğö tapşurebi ki, me barada şuk'k'alən maq'an av-abaki, oşa isə əylə ukunq'at'un tadi pine.

6

*İsusi İz yurdnu nu q'abulbaksun
(Mat'. 13:53-58; Luk'. 4:16-30)*

1 İsus t'et'iin c'eri İz doğma yurdnune hari. İz şagirdxoval İçuxuney. 2 Şamat' ği eġat'an Şot'in sinagoga karoozbi zomebsay. Şot'o ümüxlaxala amdarxoy gelet'in mæət't'æl mandi nexey: «Me amdarast'a me şeyurxo mayina? Mo hetər haq'ıla kot'o tadeşe? Me cürə möcüzöğö hetərə bsa? 3 Yəni mo hat'e iz nana Mariya, iz viçimuxal İak'ov, İosif, İoan saal Simon bakala ust'a tene ki? Hələ iz xunçimuxal memiya, beşi aronet'un yəşəyinşbsa!» Hametər şot'oğon İsus tet'un q'abulbsay.

4 Ama İsusen şot'oğö pine: «Xavareçal saycə iz yurdnü, q'oomxoy arane saal ailin boş hörmətlü tene. Mandi hər gala!» *

5 Metərluġen, Şot'in t'et'iya sa hema azarin loxol İz kula laxi q'olaybsunaxun başq'a sal sa möcüzə ak'est'es tene baki. 6 İsus şot'oğost'a vëluġ nu baksuna ak'i mæət't'äle manst'ay.

İsusi İz p'as's'e şagirdə q'ulluġeynak' yaq'absun

(Mat'. 10:1-15; Luk'. 9:1-6; 10:1-12)

Oşa İsusen zombsun hərrəminə bakala ayiz-moğö tarapi-fırınepi.

7 İsusen p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi şot'oğö p'ə tan-p'ə tan karoozbsane yaq'abi. Şot'oğö murdar urufxo c'evksuni ext'iyərəl tanedi. 8 Şot'oğö tapşurebi ki, yaq'a çombağaxun başq'a hik'k'al - nə şum, nə toray, nəəl təngə maq'at'un ext'i. 9 İçoğoy turel torok'ala lapeq'at'un, ama

* 6:4 6:4 Mat'. 13:57; Luk'. 4:24; İoan. 4:44

badalbseynak' paltar maq'at'un ext'i. ¹⁰ İsusen şot'oğö pine: «Maya sa k'oya bağaynan, t'e şəhərexun c'eğamin hat'e k'oya mandanan. ¹¹ Maya vəx nu q'abulbi, vəx ümüxlaxsun nu çureğayt'un, t'et'iin c'eğat'an ef turin tozal şap't'anan. Barta mo şot'oğöynak' sa nişanq'an baki!» †

¹² Metərluğen, şagirdxo yaq'at'un baft'i. Şot'oğön karoozbi amdarxo toobabsunat'un k'aley, ¹³ murdar urufxot'un c'evksay, c'əyin ləəmdi gele azariğot'un q'olaybsay. ‡

Me əşurxo biq'ala amdar şuva?

(Mat'. 14:1-12; Luk'. 9:7-9)

¹⁴ Hametər bütüm me əşurxo hari padçağ İrodi ümüğö p'anep'i, şot'aynak' ki, jomo bakalt'in İsusaxune əyitey. Bəzi amdarxon next'uniy: «Mo K'unuk'bal İoane p'uri ganuxun bəyinbake, şot'o görəne içust'a me cürə zor bu».

¹⁵ T'iyəmint'oğön isə "mo İlyane", bəzit'oğonal "t'evaxt'in xavareçalxollarik' sa xavareçale" next'uniy. § ¹⁶ Ama İroden mot'o ibakat'an pine: «Mo, zu iz bula bot'est'i İoane. Şo bəyinebake!»

¹⁷ Me İroden iz viçi Filip'i çuux İrodiya görə İoana biq'est'i zindanane badest'ey. Şot'in İrodiya içeynak' çuuxe haq'ey, ¹⁸ İoanen

---

† **6:11** 6:11 T'e vaxt' iudeyxö t'iyəmin ölkinəxun qaybakat'an içoğoy turel arşi tozal şap't'unst'ay. Me hərəkətə içoğoy azuk'axun bakalt'oğöynak' bsunen isə şot'oğöval Buxaçuğö nu çalxalt'oğoxun sa biq'sunane ak'est'ay. Luk'. 10:4-11; Ap'ost'. 13:51 ‡ **6:13** 6:13 İak'. 5:14 § **6:15** 6:14-15 Mat'. 16:14; Mrk'. 8:28; Luk'. 9:19

isə şot'o "viçey çuğo haq'sun Buxaçuğoy k'anunaxun düz etenesa" peney. ¹⁹ Mot'oxun oşa İrodiyan İoani loxol kin efi şot'o besp'est'uni q'ərarane hari. Ama iz kiyexun hik'k'al aytenesay, ²⁰ şot'aynak' ki, İroden İoani düzgün saal İvel sa amdar baksuna avaney, şot'oxun qıbi şot'o q'orişəbsay. Düze, İoani exlətxoxun oşa İrod içul etenesay, ama p'urumal şot'ay exlətxon içü zapeney.

²¹ Sa ği İrodiyay kiyel şaat' fürsəte koft'i. İroden iz nanaxun baki ğine sarayi amdarxo, q'oşuni kalat'oğo saal Galileyin şilə amdarxo q'onaxluğə tadi. ²² Q'onaxluği vədine İrodiyay xuyəren bona başı əçinəpi. Mo İrodi q'a q'onağxoy xoşel t'eq'ədərə hari ki, padçağen xuyərə pine: «Vi ük'en balt'u zaxun çureki, zu va tadaz». ²³ Oşa elasp'i p'urumal pine: «Zaxun k'ə çureğayin, lap bez padçağluği qıt'uval çureğayin, va tadoz». ²⁴ Xuyəren isə c'eri iz nanaxune xavar haq'i: «Zu k'ə çureğaz?» Şot'in coğabe tadi: «K'unuk'bal İoani bula». ²⁵ Xuyərenal hat'e saad padçağı t'öğöl t'it'eri pine: «Çurezsa ki, həysə sa sinin boş K'unuk'bal İoani bula za tadan». ²⁶ Padçağ beyköfe baki, ama iz elasa q'a q'onağxo görə xuyəri əyitə oq'a saksun tene çureşi. ²⁷ Şot'in hat'e saad içü q'orişalt'oğoxun sunt'u yaq'abi İoani bula eşt'unane əmirbi. T'e amdarenal zindana taşi İoani bula ozanaxun duği ²⁸ şot'o sa sinin boş xuyərenak' eneçeri. Xuyərenal şot'o iz nanane tadi.

29 İoani şagirdxon mot'o ibakat'an hari şot'ay meydə ext'i mağarinat'un laxi.

İsusi qo hazar tana boşevksun

(*Mat'. 14:13-21; Luk'. 9:10-17; İoan. 6:1-14*)

30 Ap'ost'olxo İsusi t'öğölt'un qaybaki. Şot'oğon içoğo tadi tapşuruğxo bex p'ap'epsuni q'a camaata zombsuni barada Şot'aynak' exlətt'unbi. 31 İsusen pine: «Ekinan isə şuk'k'al nu bakala sa gala tağen, cöycə samal dincəyişəken». Axırı eğal-tağal gele baksunaxun sal şum ukala vaxt' tet'un bəğəbsay.

32 Şoroxal lodk'ina laşi içan-ıçoğoynak' şuk'k'al nu bakala sa galat'un taşi. 33 Ama tağat'an camaaten şot'oğo anek'i, gelet'inal çalexı. T'e vədə bütüm şəhərmoğoxun amdarxo turin axışaki t'e gala içoğoxun bəş p'at'unp'i.

34 İsus q'arılığa c'eri kala sa top amdarxo ak'at'an şot'oğoynak' İz ük'e bok'i, şot'aynak' ki, çobansuz eğelxo k'inək't'unıy. İsusenal şot'oğo gele şeymoğoy barada zombsane burqi. *

35 Biyənebaksay. Şagirdxon hari İsusa pit'un: «Mo çöle, hamal ene c'əyine. 36 Camaata tərba, barta taşi me hərrəmine bakala ayizmoğoxun, ganxoxun içoğoynak' sa şey haq'i kəyeq'at'un».

37 Ama İsusen şot'oğo pine: «Şot'oğo ukun vən tadanən». Şagirdxon pit'un: «Bərkə taşi p'əbaç dinaren † şum haq'ayan ki, mot'oğoyan ukest'a?»

38 Ama İsusen şot'oğo pine: «Takinan, bəğanan

* **6:34** 6:34 Ams'i oç. 27:17; 1 Padç. 22:17; 2 Hadis. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat'. 9:36 † **6:37** 6:37 P'əbaç dinar - Sa dinar sa ğiin əşlin haq'q'e.

běyn hema šumvəx bu?» Şot'oğonal bəği pit'un: «Qo şum saal p'ə çəliyəx bu».

³⁹ İsusen şot'oğo əmirebi ki, amdarxo dəst'ə-dəst'ə göyün oye loxol arsev'k'eq'at'un. ⁴⁰ Amdarxo baç-baç, əlli-əlli art'unşi. ⁴¹ İsusen qo şuma q'a p'ə çəlinə ext'i göynul bəğsun şükürbi afırnepi. Oşa şuma cöybi İz şagirdxone tadi ki, camaata paybeq'at'un. P'ə çəlinəl bitot'aynak' cöyebi. ⁴² Bitot'in kəyi bot'unşi, ⁴³ hələ avuzin mandi şume saal çəlin k'ot'orxoxun p'as's'e zənbiləl buyt'unbi. ⁴⁴ Şum kəyit'oğoxun saycə işq'arxoy say isə qo hazar taney.

İsusi xene çoyel tarapsun

(Mat'. 14:22-33; İoan. 6:15-21)

⁴⁵ Mot'oxun hat'e saad oşa İsusen amdarxo k'oya yaq'abadat'an, İz şagirdxoval məcburebi ki, lodk'ina laşi İçuxun bəş t'e tərəf - Bet'sayda c'ovakat'un. ⁴⁶ İç isə camaata yaq'abadit'uxun oşa afırıpseynak' buruğone laşi.

⁴⁷ Üşe lodk'a göle bİYexey, İsus isə q'ariluğa tək çurpeney. ⁴⁸ İz şagirdxon zorink'ət'un avar zap'ey, şot'aynak' ki, muşen içoğoy çoyele fuyey. Mot'o ak'at'an, üşeni bip'imci saadast'a † İsus göle çoyelxun şot'oğoy t'öğöle taşi, şot'oğoxun c'ovaksune çureşi. ⁴⁹ Ama şagirdxon İsusi göle çoyelxun tarapsuna ak'at'an şot'o sa ak'esun avabaki harayt'unpi, ⁵⁰ Şot'o ak'i içoğoy q'iyen

† **6:48** 6:48 Üşeni bip'imci saadast'a - Həysət'in vaxt'en üşe saad xibaraxun üqəray arane.

haq'eney. İsusen hat'e saad şot'oğoxun əyitp'i pine: «Ük'lü bakanan, Zuzu, ma q'ıbanan!»
⁵¹ Oşa şot'oğoy t'öğöl lodk'inane laşi, muşal şip'e baki. Şorox lap məət't'əl mant'undi. ⁵² Axırı şot'oğon t'ema amdara uk'est'uni möcüzinəl tet'un q'amışakey, içoğoy pulmux hələ k'aç'iney.

İsusi Ginesara azariğo q'olaybsun
(Mat'. 14:34-36)

⁵³ İsus q'a İz şagirdxo gölə c'ovaki Ginesarat'un hari. Q'ariluğa c'eri lodk'inağaçt'unpi.
⁵⁴ Şorox lodk'inaxun c'eğala k'inək' camaaten İsusa çalexı. ⁵⁵ T'e pervare bakala amdaron İsusi maya baksuna ibakat'an içoğoy azariğo nasilk'in boş Şot'ay t'öğöl eşt'at'un burqi.
⁵⁶ İsusi tağala hər gala - ayizmoğo, şəhərmoğo, bölgöğo azariğo eçeri meydana lat'unxsay ki, Şot'ay paltari c'ot'aq'a bakayin lafteq'at'un. Şot'o laft'alorox bitoval q'olayebaksay.

7

Amdara murdar balo hik'ə?
(Mat'. 15:1-20)

¹ Sa ği İsusi t'öğöl fariseyxo q'a Yerusali-maxun bakala sa hema k'anun zombalxone hari.
² Şot'oğon at'unk'i ki, İsusi şagirdxoy bəzıt'oğon murdar kulmoğon, yəni pakbaksuni ədətə əməlbınut'tun şuma arst'a. ³ Axırı fariseyxon içan bütüm iudeyxollarik' içoğoy bavoğoxun mandı ədətə tam dəğig əməlt'unbsay. İçoğoy kulmoğo os'ki pakbinut' şuma artet'unsoy,

⁴ bazarexun harit'uxun oşa kulmoğo os'k'i pakbinut' hik'k'al utet'unkoy. Şot'oğon hælə q'erəzəl gele ədətəxtot'un əməlbsay. Metər ki, şot'oğon içoğoy ədətə görə lap camurxo, vedroğo, tuncə levet'xoval os'k'i pakt'unbsay.

⁵ Fariseyxon q'a k'anun zombalxon İsusaxun xavart'un haq'i: «Het'aynak' Vi şagirdxon bavoğoxun mandi ədətəxtə tet'un əməlbsa? Şumat'un arst'a, ama kulmoğo tet'un os'k'i pakbsa». ⁶ İsusen şot'oğo pine: «İsaya xavareçalen vəxlarik' p'əçolat'oğoynak', he şaat'e şampe!

"Me azuk'en içoğoy muzine Za hörmətbsa, Ama içoğoy ük' Zaxun əxile.

⁷ İçoğoy Za bul k'os'bsunal ams'ine, Bez k'anunxo içoğoy c'evk'i k'anunxont'un əvəzbsa". *

⁸ Vən Buxaçuğoy əmirə t'öğxbi amdarxoy c'evk'i ədətəxonnan taysa». ⁹ İsusen saal şot'oğo pine: «Ef c'evk'i ədətəxtə əməlbseynek' Buxaçuğoy əmirə t'öğx bost'una hetərəl şaat' bacarnanbsa! ¹⁰ Moiseyen k'ə pey? "Nana-bava hörmətba", "nana nəəl bava təhk'irbala amdara bəsp'anan"! † ¹¹ P'oy vən k'ənan bsa? Sunt'in c'eri uk'ayin ki, "bezi nana-bava tadala bakalt'u Buxaçuğoz q'urbanbsa", ¹² vən t'e amdari iz eht'iyəci boş bakala nana-bava nu köməybsuna pis tenan bəğsa. ¹³ Metərluğen vən vəxun c'evk'i ədətən taysunen Buxaçuğoy əyitə

* **7:7** 7:7 İsa. 29:13 † **7:10** 7:10 C'eys. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; K'an. 5:16

hik'k'alnanbsa! Hələ mot'o oşq'ar q'erəzəl gele əşurxonan biq'sa!»

¹⁴ İsusen p'urumal camaata İz t'öğöl k'alpi pine: «Bitot'in Za ümüxlaxanan ki, q'amışakanan. ¹⁵ Jomo tağala sal sa şeyen amdara murdar tene bon, ama amdara murdar balo jomoxun c'eğaloroxe». ¹⁶ ‡

¹⁷ İsus camaataxun cöybaki k'oya eğat'an, İz şagirdxon me əyitmoğoy məninə q'andırışbsunat'un Şot'oxun xaişbi. ¹⁸ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Vənal hələ tenan q'amışaki? Bex tenan bafst'a ki, amdari boş tağala sal sa şeyen amdara murdar bes tene bakon? ¹⁹ Şot'aynak' ki, jomo tağala şeymux şot'ay ük'e təə, tapanene taysa, t'iyal mantenest'a». (İsusen me əyitmoğon bito ukunxoy təmiz baksunane ak'est'i.) ²⁰ İsusen İz əyitə davamebi: «Amdara murdar balo isə amdaraxun c'eğalone. ²¹ Şot'aynak' ki, amdarxoy boşt'an, ük'exune pis fikirxo, əxlagsuzluğ, oğriluğ, bespsun, ²² q'erəz çuğoy loxol bəğsun, tamaxkərлуğ, şər bost'un, bic'luğ, pozğunluğ, paxılluğ, Buxaçuğoy əleyinə əyitpsun, loğaluğ saal haq'ılsuzluğ c'eğon. ²³ Bütüm me pis əşurxo amdari boşt'ane c'eri şot'o murdar bsa».

Finik'iyalu çuğoy vëbaksun
(Mat'. 15:21-28)

---

‡ **7:16** 7:16 Bəzi kiinsamurxost'a me bənd butene: İbakseynak' ümüx bakalt'in ibaqeç'an!

24 İsus t'et'iin c'eri Sur oçalane taşi. Şo t'et'iya sa k'oyane mandi, İzi miya baksunal şuk'k'ala avabakest'un tene çuresay. Ama mot'o p'urumal c'ap' efes tene baki.

25 T'etiya sa çuğo hari p'anep'i ki, İsus içoğoy aranene. Şoval hat'e saad İsusi t'öğöl hari Şot'ay turinoq'a bineti. Şot'ay xuyərəst'a murdar urufe buy. 26 Şo iç isə Siriin Finik'ina nanaxun baki sa grek' çuuxey. Şot'in İsusə xoyinşebi ki, iz xuyərəxun murdar urufa c'evk'ane. 27 İsusen şot'o pine: «Barta süft'ə əyloxq'at'un boşi, şot'aynak' ki, əyloğoy şuma ext'i xəyoğo bost'un düz tene bakan». 28 Çuğon isə Şot'o coğabe tadi: «Ay Q'onçux, axırı yan xəyoğonal əyloğoy sulfinaxun oq'a bari k'ot'orxoxunyan ukxa». 29 İsusen çuğo pine: «Vi me əyitə görə arxayin taki! Vi xuyərəxun murdar uruf c'ere».

30 Çuğon iz k'oya hari anak'i ki, iz xuyər gane boş bask'ene, murdar urufal şot'oxun c'erene.

Kar hamal lal bakala sa amdari q'olaybaksun

31 İsus p'urumal Sur oçalaxun c'ere, Sidonal c'ovaki, Dek'ap'olisi tərəfəxun Galileya göləne p'ap'i. 32 T'iya İsusi t'öğöl kar hamal lal bakala sa amdara eçeri xoyinşt'unbi ki, İz kula şot'ay loxolq'an laxi. 33 İsusen t'e amdara t'öğx taşeri, İz k'əşəmoğo me amdari ümüxxone laxi, oşa İz k'əşinə çupunaxp'i şot'ay muzane laft'est'i. 34 Şot'in göynul bəği afırınepi, oşal bəğəloy sa mindəfə saki pine: «Effata!», yəni "qayey".

³⁵ Me amdari hat'e saad ham ümüxxo, hamal muz qayeşi, şot'inal as'ar əyitpsane burqı.

³⁶ İsusen mot'o ak'it'oğo tapşurebi ki, me barada şuk'k'ala hik'k'al maq'at'un exlətpi. Ama heq'ədər gele tapşurebsaysa, t'eq'ədər geleyal bayant'unbsay. ³⁷ Camaat məət't'əl mandeney, şot'oğon next'unıy: «Me amdari bala əşlin toy butene! Şot'ay t'öğöl karurxonal inebaksa, lalurxonal əyitene!»

8

İsusi bip' hazar tanaxun gele amdara boşevksun

(Mat'. 15:32-39)

¹ Hat'e ğimxo p'urumal gele camaate gireşi. Şot'oğoy içoğoxun ukun butet'uxiy, İsusenal şagirdxo İz t'öğöl k'alpi pine: ² «Me amdaxo Bez goroxe eysa. Şorox xib ğine ki, Bez t'öğölt'un, içoğoxun ukala şeyal butet'ux. ³ Mot'oğo həysə içoğoy k'ojurxo yaq'abadayiz, yaq'a halnuxun bitalt'un, axırı bəziyoroş lap əxiləxunt'un hare». ⁴ Şagirdxon Şot'o coğabt'un tadi: «Meq'ədər amdara boşevk'seynak' me çölö mayına şum bəğəbes bakon?» ⁵ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Hema şumyax bu?» Şot'oğon pit'un: «Vüğ».

⁶ T'e vədə İsusen camaata pine ki, oq'a arseq'at'un. Şot'in vüğ şuma ext'i şükürebi, oşa cöybi İz şagirdxone tadi ki, camaata paybat'un. Şot'oğon şuma payt'unbi. ⁷ Şot'oğost'a sa hema dənə mis'ik' çəliyal buney, İsusen

şükürbala afırına bit'uxun oşa mot'oğoval payb-sunane əmirbi. Şagirdxonal camaata payt'unbi. ⁸ Amdarxon kəyi bot'unşi. Avuzin mandi k'ot'orxo girbat'an isə vüç zənbile buybaki. ⁹ T'et'iya bip' hazar tana İša amdare buy.

İsusen şot'oğö yaq'anebadi, ¹⁰ İç isə İz şagirdxoxun sagala lodk'ina laşi Dalmanuta oçalane taşi.

Fariseyxo İsusaxun sa nişan çuresun
(*Mat'. 12:38-39; 16:1-12*)

¹¹ Fariseyxo İsusi t'öğöl hari Şot'oxun höcətsat'un burqi. Şot'o sinəyinşbseynak' çurt'unsay ki, göynuxun eğala sa möcüzəlü nişanq'an ak'est'i. * ¹² Şot'in bəğəloy sa mindəfə saki pine: «Het'aynak'e me nəsilən möcüzəlü nişan qəvesa? Vəx düzinəz nex: me nəsilə sal sa nişan tene tadeğal». †

Şagirdxoy nu q'amişaksun
(*Mat'. 12:38-39; 16:1-12*)

¹³ Oşa şot'oğoxun cöybaki p'urumal lodk'ina laşi göle t'e soğö tərəfe c'ovaki. ¹⁴ İz şagirdxon şum exst'una eyexun c'evk'et'unıy. Lodk'ina şot'oğoy tək sa dənə şume buy. ¹⁵ İsusen şot'oğö tapşurbi pine: «Eht'iyət'lü bakanan, fariseyxo əyinəxun q'a İrodi əyinəxun vəx bəğanan». ‡ ¹⁶ Şagirdxon isə içoğoy arane exlətp'i next'unıy: «Mot'o beşi şum nu bak-suna görəne nex». ¹⁷ İsusen mot'o avabaki

---

* **8:11** 8:11 Luk'. 11:16 † **8:12** 8:12 Luk'. 11:29 ‡ **8:15** 8:15 Luk'. 12:1

şot'oğo pine: «Het'aynak' şume nu baksunax-unnan əyite? Yəni hələ q'amışaki bex baf-tenanst'a? Het'aynak' ef ük' meq'ədər inadkəre? 18 Ef pulmux baksun-baksun tenan aksa? Ef ümüxxo baksun-baksun tenan ibaksa? Ef eyexun he usuma c'eri! 19 Zu qo şuma qo hazar tane arane cöybi paybat'an bəşt'an mandı k'ot'orxoxun hema zənbilnən buybi?» Şot'oğon pit'un: «P'as's'e». § 20 «P'oy vüğ şuma bip' hazar tane arane cöybi paybat'an k'ot'orxoxun hema zənbilnən buybi?» Şot'oğon pit'un: «Vüğ». 21 İsusen şot'oğo pine: «Ama vən hələ q'amıştenanbaki!»

Bet'sayda bakala k'aç'i amdari q'olaybaksun

22 Şorox Bet'saydat'un hari. Miya İsusı t'öğöl sa k'aç'i amdart'un eçeri, Şot'oxun me amdari loxol İz kula laxsunat'un xoyinşbi. 23 İsusen k'aç'in kiyexun biq'i şot'o ayizaxun t'öğxe taşeri. Oşa şot'ay pulmoğo çupunen şəyinbi, İz kulmoğo şot'ay loxol laxi xavare haq'i: «Sa şey anksa?» 24 K'aç'inen bəği pine: «Amdarxoz aksa, xodurxot'un oşq'ar, ama tarat'unne». 25 T'e vədə İsusen İz kulmoğo p'urumal me amdari pulmoğoy loxole laxi, k'aç'i amdari piyelal işiğe hari. Şo q'olayebaki, hər şeyal qay aksane burqi. 26 İsusen şot'o k'oya yaq'abi pine: «Bəğa, sal ayize ma baki».

*P'et'eri Xrist'osa çalxsun
(Mat'. 16:13-20; Luk'. 9:18-21)*

27 İsus İz şagirdxoxun sagala Filip'a bakala K'eydariin ayizmoğone yaq'a baft'i. Yaq'a İz şagirdxoxun xavare haq'i: «Amdarxoy upsuna görə Zu şuzu?» 28 İz şagirdxon Şot'o metərt'un coğab tadi: «Bəzit'oğon next'un ki, K'unuk'bal İoan, t'iyəmit'oğon İlya, bəzit'oğon isə next'un ki, xavareçalxoxun soğonu». * 29 İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «P'oy vən Za şunan hesabbsa»? P'et'eren Şot'o coğabe tadi: «Hun Xrist'osnu». † 30 İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, İzi Xrist'os baksuni barada şuk'k'ala nu exlətp'at'un.

İsusi İz p'uri-bəyinbaksuni əmxun saturbəş avabakest'un
(Mat'. 16:21-23; Luk'. 9:22)

31 Mot'o pit'uxun oşa İsusen şot'oğə zomb-sane burqi. Şot'in pine ki, Amdari Ğaren gele əzyət zap'k'alane. Ağsaq'q'alxon, samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon Şot'o tet'un çalxal, Şot'o bəsp'est'alt'un, ama xib ğinaxun oşa Şo bəyinbakale. 32 İsusen me əyitmoğə qaye nexey. P'et'eren isə Şot'o t'öox zapi Şot'ay əyite bonet'i. 33 Ama İsusen fıripi İz şagirdxoy loxol bəği P'et'era pine: «Aça Bezi piin bəşt'an, Şeytan! Hun Buxaçux k'inək' təə, amdar k'inək'en fikirbsa».

İsusi baç'anexun taysuni toy
(Mat'. 16:24-28; Luk'. 9:23-27)

* 8:28 8:28 Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8 † 8:29 8:29 İoan. 6:68-69

34 İsusen İz şagirdxo q'a camaata İz t'öğöl k'alpi metöre pi: «Əgər şunesa Bez baç'anexun eysun çuresasa, içuxun kulhaq'eq'an, iz xaçal ext'i Bez baç'anexunq'an hari. † 35 Şiin iz elmoğo çark'est'un çuresasa, şot'o açesp'ale, ama şiin Zaxun baki Műq Xavari s'iyal iz elmoğo açesp'ayin, şot'o çark'est'ale. § 36 Amdareynak' bütüm dünyənə q'azayinşi iz elmoğo açespsunaxun k'ə xeyirə bu? 37 Amdaren iz elmoğoy əvəze k'ə teya tadon? 38 Me ext'ibərsuz saal günaxkər nəsilə arane şiin Zaxun q'a Bez əyitmoğoxun ot'p'ayin, Amdari Ğarenal İz Bavay tamtarəgen İvel angelxoxun sagala eğat'an t'e amdaraxun ot'p'ale».

9

1 İsusen şot'oğoy pine: «Vəx düzinəz nex: memiya bakalt'oğoy bəzıt'oğon hələ içoğoy ömürə axıra p'ap'esp'inut' Buxaçuğoy padçağluği eysuni zora ak'alt'un».

İsusi ak'esuni badalbaksun
(*Mat'. 17:1-13; Luk'. 9:28-36*)

2 Ŭq ği oşa İsusen İçuxun P'et'era, İak'ova saal İoana ext'i alloy sa buruğone laşi. Şorox t'et'iya təkt'unıy.

Bürdən şot'oğoy piin bəş İsusi ak'esun badale-baki. 3 Şot'ay paltar s'aldala, pula taşala mas'i irəngene baki. Oçali çoyel sal sa paltar təmizbalen şot'o metər mas'ibes batenekoy.

---

† **8:34** 8:34 Mat'. 10:38; Luk'. 14:27   § **8:35** 8:35 Mat'. 10:39; Luk'. 17:33; İoan. 12:25

4 Oşa İlya q'a Moiseyal şot'oğoynak' ak't'unşi. Şot'oğon İsusaxun exlətt'unbsay. 5 P'et'eren İsusaxun pine: «Məəlim! He saat'e ki, yan memiyayan. Eki xib dənə mandala ga biq'en, soğə Vaynak', soğə Moiseyeynak', soğəval İlyaynak'». 6 Şot'in içinal avateney k'ə uk'ane, şot'aynak' ki, içəğə q'iyen haq'enev.

7 Hame vədə sa asoyen içəğəy loxol xojine saki. Asoyi boşt'an sa səse hari: «Mo Bez çureğala Ğare, Kot'o ümüxlaxanan!» * 8 Fırıp'i saal bəğat'an isə içəğəy t'öğöl İsusaxun başq'a ene şuk'k'al tet'un ak'i.

9 Buruğoxun şığat'an İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, Amdari Ğar p'uri ganuxun bəyınbakamin t'et'iya ak'it'oğə şuk'k'ala nu uk'at'un. 10 Şot'oğonal mot'o içəğəy ük'e boş et'unfi, ama içəğəy arane exlətp'at'an "p'uri ganuxun bəyınbaksun" əyitin məninə q'amışaksunt'un çuresay. 11 Şot'oxun isə xavart'un haq'i: «K'anun zombalxon het'aynak't'un nex ki, süft'ə İlya eğalane?» † 12 İsusen şot'oğə metərə pi: «Düze, İlya süft'ə hari hər şeyə həzirbalane. P'oy Amdari Ğare əmxun het'aynak'e şameşe ki, amdarxon Şot'o tet'un q'abulbal şot'oğəy kiyexunal Şot'in gele əzyət zap'k'ale? 13 Ama Zu vəx nexzu: İlya ene hare. İz əmxun şameşi k'inək'əl, k'ə çurt'unşisa şot'ay bel et'unçeri».

* 9:7 9:2-7 Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 3:21-22; 2 P'et'. 1:17-18

† 9:11 9:11 Mal. 4:5; Mat'. 11:14

İsusi iz boş murdar uruf bakala ğara q'olaybsun

(Mat'. 17:14-20; Luk'. 9:37-43)

¹⁴ Şorox içoğoxun nu taşi şagirdxoy t'öğöl eğat'an gele amdari topbaksuna saal sa hema k'anun zombalxoy şagirdxoxun höcətbsunat'un ak'i. ¹⁵ İsusa ak'ala k'inək' amdarxo bütüm məət't'əl mant'undi, Şot'ay bəş t'it'eri Şot'o "xeyirq'an baki" pit'un.

¹⁶ İsusen xavare haq'i: «Şot'oğoxun het'ay əmxunnan höcətbsay?» ¹⁷ Amdarxoy aranexun sunt'in Şot'o coğabe tadi: «Məəlim! Zu vi t'öğöl lalluği urufa biq'əsi bez ğaraz eçeri. ¹⁸ Urufen şot'o maya biq'ayin, oçalane saksa, t'e vədəl əylin jomo kəfunale baksa, şot'in uluxxo ğıric'esest'a, oşal iz bədən dirist' q'arinebaksa. Vi şagirdxoxun xaişezbi ki, me urufa c'evk'at'un, ama tet'un bacarbi».

¹⁹ İsusen isə şot'oğoxu pine: «Ay nu vëbakala nəsil! Hevaxt'al şirik' vəxun mandoz? Hevaxt'al şirik' vəx portp'oz? Əylə Bez t'öğöl eçanan!»

²⁰ Əylə Şot'ay t'öğölt'un eçeri. Urufenal İsusa ak'ala k'inək' əylə jik'epi. Əyel oq'a biti t'ik'ireney, iz jomoxun kəfe barst'ay.

²¹ İsusen şot'ay bavaxun xavare haq'i: «Me əyel hevaxt'inaxune metər baksa?» Əylin bavan pine: «Əyelluğaxun. ²² Me urufen bəspseynak' kot'o sa hema kərəm aruğ, xenane bose. Ama bacarenbsasa, yax köməyba, yax gorox eki!» ²³ İsusen şot'o pine: «"Bacarenbsasa" nexnu? Vëbakalt'aynak' hər şey mümküne!»

²⁴ Əylin bavan hat'e saad harayepi: "Vëzu! Ama

köməyba ki, bezi ük'e nuvəluğeynak' ga maq'an mandî!"

²⁵ İsusen amdarxoy t'it'eri eysuna ak'at'an murdar urufa q'adağanbi pine: «Ay lalluği q'a karluği uruf, Zu va əmirezbsa, me əylin boşt'an c'eki, eneyal ma baki!» ²⁶ Urufen haraypi əylə ost'aar jık'psun c'ere. Əyel meyid k'inək' bineti, gelet'in pine: «Ko p'urene!» ²⁷ Ama İsusen əylin kiyexun biq'i alanebi, şoval turele hayzeri.

²⁸ İsus k'oya başit'uxun oşa İz şağirdxon cöycə Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy het'aynak' t'e urufa yan c'evk'es teyan baki?» ²⁹ İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Me cürə urufxo tək'ə afirinenə † c'evk'es baksa».

İsusi İz p'uri-bəyinbaksuni əmxun p'urum avabakest'un

(Mat'. 17:22-23; Luk'. 9:43-45)

³⁰ Şorox t'et'iin c'eri Galileyinaxunt'un c'ovaksay. İsusen çurtenesay ki, şinesa mot'oxun xavar bakane, ³¹ şot'aynak' ki, İz şağirdxone zombsay. Şot'oğö metərə nexey: «Amdari Ğara xəyanətbi amdarxoy kiyel tadalt'un, şot'oğönal Şot'o besp'alt'un. Purit'uxun xib ği oşa isə Şo bəyinbakale». ³² Şağirdxon me əyitə q'amıştet'unbaki, ama Şot'oxun xavar haq'sunal q'it'unbsay.

Ən kalo şuva?

(Mat'. 18:1-9; Luk'. 9:46-50; 17:1-2)

---

† **9:29** 9:29 afirinen - Bəzi kiinşamurxost'a: afirinen q'a ğurux efsunen

33 Şorox K'efernaumat'un hari. K'oya bağat'an İsusen İz şagirdxoxun xavare haq'i: «Yağ' eğat'an het'ay əmxunnan höcətbsay?» 34 Ama şuk'k'alən qaqtenepe, şot'aynak' ki, yağ' eğat'an içoğoy arane şi ən kalo baksuni əmxunt'un höcət'bey. § 35 İsusen arsi p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi pine: «Ef boşt'an şu samciyo baksun çuresasa, bitot'uxun axırncı, bitot'ayal q'ulluğçiq'an baki». * 36 Şot'in sa mis'ik' öylə ext'i şagirdxoy aranene çurdest'i, oşa öylə İz q'ujel ext'i şot'oğö pine: 37 «Şiin Bez s'iye metər əyloğoxun sunt'u q'abulbayin, şot'in Za q'abulbale. Za q'abulbalt'in isə tək Za təə, Za Yağ'abit'uval q'abulbale». †

T'iyəmit'oğoy loxol alaxun oq'a ma bəğə

38 İoanen Şot'o pine: «Məəlim, yan Vi s'iye murdar urufa c'evk'ala sa amdaryan ak'i, ama beş baç'anexun eğalt'oğoxun nu baksuna görə şot'o q'adağanyanbi». 39 İsusen şot'oğö pine: «Şot'o galmadan! Bez s'iye möcüzə ak'est'alo Bez əleyinə bakes batenekon. 40 Beş əleyinə nu bakalo isə beş tərəfe. ‡ 41 Şiin vəxun sunt'u Bez baç'anexun eğalt'oğoxun baksuna görə sa cam xe tadayin, vəx düzinəz nex: əvəzsuz tene mandal. §

T'iyəmit'u pis yaq'a ma taşa

---

§ 9:34 9:34 Luk'. 22:24 * 9:35 9:35 Mat'. 20:26-27; 23:11; Mrk'. 10:43-44; Luk'. 22:25-26 † 9:37 9:36-37 Mat'. 10:40; Luk'. 10:16; İoan. 13:20 ‡ 9:40 9:40 Mat'. 12:30; Luk'. 11:23 § 9:41 9:41 Mat'. 10:42

42 Şinesa me xurit'oğoxun, yəni Za vëbakalt'oğoxun sunt'u pis yaq'a taşayin, şot'aynak' iz ozane kala sa jomok'ojin jë suruk'p'i içü dənizə bost'un kot'oxun şaat'e bakon. 43 Əgər vi kiine va pis yaq'a taşt'asa, şot'o bot'a. P'ə kulla baki, ama cəhənnəmə, t'e nu açala aruğo bafst'axunsa, sa kulla mandi cənnətə bafst'un şaat'e. * 44 † 45 Əgər vi turene va pis yaq'a taşt'asa, şot'o bot'a. P'ə turla baki cəhənnəmə boşaxunsa, axsağ mandi cənnətə bafst'un şaat'e. 46 ‡ 47 Əgər vi pulene va pis yaq'a taşt'asa, şot'o c'evk'a. P'ə pulla cəhənnəmə baysunaxunsa, sa pulla Buxacığoy padçağluğa baysun şaat'e. § 48 Axiri cəhənnəmə bakalt'oğox k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyenin bok'ala aruxal tene aşt'a. *

49 Qurbaniyo el bakala k'inək' amdari təmizbaksunal şot'ay aruğoxun c'ovaksune. 50 El şaat' şeye, ama əgər elen iz elaxoyluğa açesp'ayın, şot'o het'ina t'ad tades bakon? Barta vëst'a elq'an baki. T'e vədə ef arane serluğal bakale». †

10

---

* **9:43** 9:43 Mat'. 5:30 † **9:44** 9:44 Bəzi kiinsamurxost'a me bənd butene: Cəhənnəmə bakalt'oğox k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyenin bok'ala aruxal tene aşt'a. ‡ **9:46** 9:46 - Bəzi kiinsamurxost'a me bənd butene: Cəhənnəmə bakalt'oğox k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyenin bok'ala aruxal tene aşt'a. § **9:47** 9:47 Mat'. 5:29 * **9:48** 9:48 İsa. 66:24 † **9:50** 9:50 Mat'. 5:13; Luk'. 14:34-35

*İşq'ar-çuğoy sunaxun cöybaksuni barada
(Mat'. 19:1-12)*

¹ İsus t'et'iin c'eri İudeyina, İordan oqe t'e tərəfe taşi. P'urumal amdarxo Şot'ay bel giresay, Şot'inal həmişənin k'inək' şot'oğə zomebsay.

² Sa hema farisey İsusi t'öğöl hari Şot'o İz əyitin loxol biq'seynak' metər sa sualt'un tadi: «Moiseyi k'anunen işq'ari iz çuğə c'evksuna icaza bune?» ³ İsusen şot'oğə pine: «Moiseyen vəx k'ə əmirbe?» ⁴ Şot'oğon coğabt'un tadi: «Moiseyi k'anunen işq'aren iz çuğə cöybaksuni kağız tadi c'evk'ayin, icaza bune». * ⁵ İsusen şot'oğə metərə pi: «Şot'in ke əmirə ef inadkər baksuna görəne tade. ⁶ Ama burqesunast'a Buxaçuğon "şot'oğə işq'ar saal çuuxe yarat-mişi". † ⁷ "Kot'o görəl işq'ar iz bava-nanaxun cöybaki iz çuğə ğaçeğale, ⁸ me p'öğö sa bədən bakale". Ene şorox p'ə tan təə, sa tane. ‡ ⁹ Mot'aynak'al, barta Buxaçuğon çütt'əyinsit'oğə amdaren maq'an cöybi».

¹⁰ Şorox k'oya bakat'an şagirdxon İsusaxun me barada p'urum xavart'un haq'i. ¹¹ İsusen şot'oğə metərə coğab tadi: «İz çuğə c'evk'i q'erəzt'uxun laşk'oybakalt'in əxlagsuzluğəbsa. ¹² İz işq'araxun c'eri q'erəzt'u tağala çuğonal əxlagsuzluğəbsa». §

*İsusi əyloğə xeyir-bərəkət tast'un
(Mat'. 19:13-15; Luk'. 18:15-17)*

* **10:4** 10:4 K'an. 24:1-4; Mat'. 5:31 † **10:6** 10:6 Burq. 1:27; 5:2 ‡ **10:8** 10:7-8 Burq. 2:24 § **10:12** 10:11-12 Mat'. 5:32; Luk'. 16:18; 1 K'or. 7:10-11

13 Amdarxon İsusi t'öğöl içoğoy əyloğot'un eşt'ay ki, Şot'in İz kula şot'oğoy loxol laxi xeyir-bərəkət tadane. Şagirdxon isə şot'oğoy tet'un barey. 14 Mot'o ak'ala İsusen əcuğləyinşeki pine: «Bartanan əylux Bez t'öğöl hareq'at'un! Şot'oğoy galmadanan! Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ metərt'oğoye. 15 Vəx düzinəz nex: şiiin Buxaçuğoy padçağluğa sa əyel k'inək' nu q'abulbayin, t'et'iya sal sa vədə bayes tene bakan». * 16 Oşa əyloğoy q'ujbi İz kulmoğoy şot'oğoy loxol laxi xeyir-bərəkəte tadi.

*Var-dövlət q'a Buxaçuğoy padçağluğ
(Mat'. 19:16-30; Luk'. 18:18-30)*

17 İsus yaq' c'eğat'an sa amdar t'ist'un Şot'ay t'öğölə hari. İz bəş çökt'i xavare haq'i: «Ay şaat' məəlim, zu k'ə şaat'luğ baz ki, həmişəluğ yəşəyinşə bağaz?» 18 İsusen şot'o pine: «Za het'aynak'en şaat' nexə? Buxaçuğoxun başq'a şuk'k'al şaat' tene. 19 Şot'ay əmirxo avanu: "Bəsmaba. Əxlagsuzluğmaba. Başmaq'a. Şuk'k'ali əleyinə əfçidən şahidluğmaba. Şuk'k'ala feret'mada. Vi bava-nana hörmətba"». † 20 Me amdaren isə İsusə pine: «Məəlim, mot'oğoy bitova əyelluğaxun əməlezbsa». 21 İsusen şot'ay loxol bəneği, şo İz ük'el basek'i. İsusen pine: «Vi sa şey kame: taki hik'k'ə buvaxsa, toydi kəsibxo payba. T'e vədə göynul vi xəzinə bakale. Oşa qaybaka, ‡ Bez baç'anexun eki». 22 Mot'o ibakala

* **10:15** 10:15 Mat'. 18:2-3 † **10:19** 10:19 C'eys. 20:12-16; K'an. 5:16-20 ‡ **10:21** 10:21 qaybaka - Bəzi kiinşamurxost'a: qaybaka, vi xaça ext'a. Mrk'. 8:34

t'e amdar pərt baki pəşman taneşi, şot'aynak' ki, iz var-dövlət geleneş.

²³ İsusen İz hərrəmine bakalt'oğoy loxol bəği İz şagirdxo pine: «Var-dövlət bakalt'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğa baysun heq'ədər çətine!» ²⁴ Şagirdxo Şot'ay əyitmoğoxun məətt'əlt'un mandı. Ama İsusen p'urumal şot'oğoy pine: «Bez ğarmux, Buxaçuğoy padçağluğa baysun Ş heq'ədər çətine! ²⁵ Buşe bəke deşiyexun c'ovaksun dövlətlü amdari Buxaçuğoy padçağluğa baysunaxun hasande».

²⁶ Şorox lap məətt'əl mandı sun-suna pit'un: «Ketəresa, şuva çark'eşes bakon?»

²⁷ İsusen şot'oğoy loxol bəği pine: «Mo amdarxoynak' mümkün tene, Buxaçuğoynak' isə mümkünə. Şot'aynak' ki, Buxaçuğoynak' hər şey mümkünə».

²⁸ T'e vədə P'et'eren Şot'o metərə pi: «Ama yax bəğa, yan bitova bosı Vi baç'anexunyan hare».

²⁹ İsusen coğabe tadi: «Vəx düzinəz nex: t'etər sa amdar teno ki, Zaynak' q'a Mıq Xavareynak' iz k'oja, viçimoğoy, xunçimoğoy, iz nana, iz bava, iz əyloğoy, iz əkinxo bosane, ³⁰ oşa isə me dünyəni koruğxoy boş mot'oxun sabaç q'at avuzin k'ojurxo, viçimux, xunçimux, nanoox, bavoox, əylux, əkinxo, gələcəyə isə həmişəluğ yəşəyiş nu haq'an. ³¹ Ama həysə samci

---

Ş 10:24 10:24 Buxaçuğoy padçağluğa baysun - Bəzi ki-
insamurxost'a: var-dövlətə umudbakalt'oğoynak' Buxaçuğoy
padçağluğa baysun.

bakalt'oğoy gelo axırınıci, axırınıci bakalorox isə samci bakalt'un». *

İsusi İz p'uri-bëyinbaksuni əmxun xibimci kərəm xavar tast'un

(Mat'. 20:17-19; Luk'. 18:31-34)

³² Bəş İsuse taysay. Şorox Yerusalmat'un taysay, İsusi şagirdxonal içoğə naraatt'un hisbsay. Şot'oğoy baç'anexun tağalorox isə q'ıye boşt'uniy. İsusen p'as's'e şagirdə sa t'öğx zapi şot'oğoynak' oşa İz bel eğala əşurxoy əmxun exlətpsane burqi:

³³ «Mone, yan həysə Yerusalmayan laysa. T'ıya Amdari Ğara samci bëyinşxoy q'a k'anun zombalxoy kiyel tadalt'un, Şot'aynak' bisuni q'ərar c'evk'i Şot'o Buxaçuğə nu çalxalxoy kiyel tadalt'un. ³⁴ Şot'oğon Amdari Ğara lağa haq'alt'un, Şot'ay loxol çuk'alt'un, tatarlayinşi oşa bəsp'alt'un. Ama Şo xib ğinaxun oşa bëyinbakale».

Şuva kalo?

(Mat'. 20:20-28)

³⁵ Zavdayi ğarmux İak'ov q'a İoan İsusa işalayınşaki pit'un: «Məəlim, Vaxun sa xaişyax bu, çuryansa ki, şo əməlbavax». ³⁶ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «K'ənan çuresa vəynak' baz?» ³⁷ Şot'oğon İsusa pit'un: «Vi padçağluğ tamtarəgen eğat'an, barta yaxun soğə Vi yön tərəf, t'e soğə isə tərs tərəfq'an arşi». ³⁸ Ama İsusen şot'oğə pine: «Ef k'ə çuresuna

* **10:31** 10:31 Mat'. 20:16; Luk'. 13:30

sal vənal tenan q'amiş. Bez üğələ camaxun † üğəs banankon? Zu k'unuk'baki k'inək' vənal k'unuk'bakes banankon?» ‡ 39 Şot'oğon coğabt'un tadi: «Bayankon». İsusen şot'oğo pine: «Bez üğələ camaxun vənal üğələn, Zu k'unuk'baki k'inək' vənal k'unuk'bakalnan. 40 Ama Bez yön nəəl tərş tərəf şı arst'una icaza tast'un Bez ext'iyərə tene. T'e ga şineynak' həzir bakenesa, şot'oğo tadeğale».

41 Mot'o ibakala mandi vis' şagirdi İak'ovi q'a İoani loxol əcuğone biq'i. 42 T'e vədə İsusen şagirdxo İz t'öğöl k'alpi pine: «Vən avanan ki, me dünyəne amdaxoy loxol padçağxon q'a kalaluğbalxont'un ağaluğbsa. 43 Ef arane isə barta metər maq'an baki. Barta ef boşt'an kalo baksun çureğalo ef q'ulluğçiq'an baki, 44 ef arane samci baksun çureğalo bitot'ay nökerq'an baki. § 45 Axırı Amdari Ğaral İçu q'ulluğbat'un pi tene hare, harene ki, İçin q'ulluğbi gelet'u İz elmoğoy toyen çark'est'ane».

K'aç'i Bart'imaye pulmoğoy qayesun

(Mat'. 20:29-34; Luk'. 18:35-43)

46 Şorox Yerixoyat'un hari. Oşa İsus İz şagirdxoxun q'a İz baç'anexun eğala camaataxun sagala Yerixoyaxun c'eğat'an Bart'imay s'iyen sa k'aç'i paygirbal yaq'e t'öğöl arşeney. (Bart'imay s'i T'imayi ğar upsune.)

† 10:38 10:38 cam - İsusi xaçe loxol bisuni nişan. ‡ 10:38 10:38 Luk'. 12:50 § 10:44 10:42-44 Mat'. 23:11; Mrk'. 9:35; Luk'. 22:25-26

⁴⁷ Şot'in ibakat'an ki, Nazaret'lu İsusə t'et'iin c'ovaksa, harayepi: «Ay Davidi Ğar İsus! Za gorox eki!» ⁴⁸ Gelet'ine şot'o şip'sun çuresi, ama şot'in samalal ost'aar haraypsane burqi: «Ay Davidi Ğar! Za gorox eki!» ⁴⁹ İsusen çurpi pine: «Kot'o miya k'alpanan». Şot'oğonal k'aç'i amdara k'alpi pit'un: «Üsum baka, hayza, Şot'in vane k'ale». ⁵⁰ Bart'imayen iz xələtə iz loxolxun c'eq'i bosı, iz ganuxun cupi İsusı t'öğöle taşı. ⁵¹ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «K'ən çuresa vaynak' baz?» K'aç'i amdaren Şot'o coğabe tadi: «Ay bez Məəlim, bez pulmoğon ak'eq'an!». ⁵² İsusen şot'o pine: «Tayes bankon, vi vėbaksunen va q'olayebi». Me amdarenal hat'e saad aksane burqi, şo İsusı baç'anexune taşı.

11

İsusı Yerusalıma baysun

(Mat'. 21:1-11; Luk'. 19:28-40; İoan. 12:12-19)

¹ Şorox Yerusalıma išalayınşaki Zeytun buruğoy döşe bakala Bet'fagena q'a Bet'anyına eğala vədine İsusen İz şagirdxoxun p'ranna bəş yaq'abi ² şot'oğə pine: «Ef bəş bakala ayize takinan. T'iya bağala k'inək' hələ şuk'k'al nu laşı, ғаç sa elemi bala ak'alnan. Şot'o şadbi miya eçanan. ³ Şiin vəxun xavar haq'ayin ki, "mot'o het'aynak'nan bsa?", şot'o upanan "me elemi bala Q'onçuğone lazım, şot'o usumluğen qaydale"».

4 Şorox tat'unşi. Sa k'ojin darvazin t'öğöl gac elemi bala ak'i, şot'o şadt'unbi. 5 T'et'iya çurpi amdarxon şot'oğoxun xavart'un haq'i: «K'ənan bsa? Me elemi balina het'aynak'nən şadbsa?». 6 Şagirdxon İsusen pi k'inək' şot'oğö coğab tadat'an t'e amdarxon şagirdxo icaza tat'undi. 7 Şot'oğon elemi balina İsusi t'öğöl eçeri içoğoy xələtxo elemi balin loxolt'un past'i. İsus me elemi balin loxol areşi. 8 Gelet'in içoğoy xələtxo, bəzit'oğon q'oruğa bakala xodurxoxun bot'eşi tayurxo yaq'a past'unst'ay. 9 İsusaxun bəş tağalt'oğon q'a baç'anexun eğalt'oğon metərt'un harayey:

«Hosanna! *

Q'onçuğoy s'iyen Eğalt'u xeyir-bərəkətq'an baki!

†
10 Beş bava Davida əyit tadeşi padçağluğ xeyir-bərəkətluq'an baki!

Ən alloyluğxo hosanna!»

11 İsus Yerusolima harit'uxun oşa xramane başi. T'iya hər şeyə İz piyexun c'ovakesedi. Ama ene biyəney, şot'o görəl İz p'as's'e şagirdaxun sagala Bet'anyinane qaybaki.

*İsusi barsuz incilnə xoda ləənətsun
(Mat'. 21:18-19; Luk'. 13:6-9)*

12 Əyc'indəri şorox Bet'anyinaxun c'eğat'an İsus busanəbaki. 13 Əxil sa xazalla incilnə xod ak'i şot'ay t'öğöle taşi ki, bəğane bəyn şot'ost'a meyvə bune yoxsa təə. Ama şot'o

* 11:9 11:9-10 hosanna - əbrani muzin "Buxaçuğö alxışq'anbaki" upsune. † 11:9 11:9 İvel məğ. 118:25-26

İşalayınşakat'an xodal xazalaxun başq'a incilə oşq'ardala hik'k'al tene bəğəbi. İncili vədəl teney. ¹⁴ T'e vədə İsusen xoda pine: «Barta vaxun ene şuk'k'alən meyvə çuki maq'an kəyi!» Mot'o İz şagirdxonal it'unbaki.

İsusi haq'i-toydalxo xramaxun şəp'esun

(Mat'. 21:12-17; Luk'. 19:45-48; İoan. 2:13-22)

¹⁵ Şorox Yerusalisa hari p'at'unp'i. İsus p'urum xrame məəlnə başi t'et'iya bakala haq'i-toydalxo şəp'esane burqi. Təngə badalbalt'oğoy ist'olxo q'a q'urbanluğ göyərçinxo toydalt'oğoy arşala ganxo taranedi, ¹⁶ yük zap'k'alt'oğoxunal şuk'k'ala xrame məəlinexun c'ovaksa barteneti. ¹⁷ Şot'oğö metər zombsun pine: «Tene şameşe ki,

"Bez k'oj bütüm azuk'xoynak'

Afırıbseynak' bakala k'oj k'aleğale" ? †

Ama vən şot'o "füq'k'alxoy mesanan" c'urevk'e!»

¹⁸ Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon mot'o ibaki İsusə bəspseynak' yaq' qəvesat'un burqi. Şot'aynak' ki, amdarxo Şot'ay zombsuna məət't'əl manst'una görə Şot'oxun q'it'unbsay.

¹⁹ Biyəbakat'an isə İsus q'a İz şagirdxo şəhərexun c'ert'un.

Q'aribaki incilnə xod vəbaksuni zore nişane

(Mat'. 21:20-22)

²⁰ Savaxt'an üşenen şorox incilnə xode t'ödxun c'ovakat'an at'un'ki ki, incilnə xod tumexun q'aribakene. ²¹ P'et'eren sa ği bəş baki't'u eyex

† 11:17 11:17 İsa. 56:7; Yer. 7:11

badi İsusə pine: «Məəlim, bəğa! Vi ləənəthi incilnə xod q'aribakene».

²² İsusen coğab tadi şot'oğö pine: «Buxaçuğö ef vëbaksunq'an baki! ²³ Vëx düzinəz nex: šiin me buruğö "hayza, va dənizə bosa!" uk'ayin, iz ük'e boşal şüpineynak' ga efinut' iz uk'alt'ay bex p'apsuna vëbakayin, şo bakale. § ²⁴ Mot'o görəl vëx nexzu: afirik'at'an hik'k'ə çureğaynan vëbakanan ki, şot'o ene haq'enan, ef çureğaloval vëynak' bakale. ²⁵ Afirik'at'an şuxun ef nairəziluğ bunesa, şot'o bağışlayınşanan ki, göynul bakala ef Bavanal ef günaxxo bağışlayınşane. * ²⁶ Əgər vən nu bağışlayınşaynan, göynul bakala ef Bavanal ef taxsırxo tene bağışlayınşal». †

İsusə tadesi ext'iyər

(*Mat'. 21:23-27; Luk'. 20:1-8*)

²⁷ Şorox p'urum Yerusəlimat'un hari. İsus xrame məəlne taranney.

Me vədine samci bəyinşxo, k'anun zombalxo saal ağsaq'q'alxo şot'o išalayınşaki ²⁸ pit'un: «Hun me əşurxo mani ext'iyərənen bsa? Me əşurxo bseynak' Va me ext'iyərə şine tade?» ²⁹ İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Zuval vëxun sa şey xavar haq'oz, şot'o coğab tadayan, Zuval mot'oğö mani ext'iyərənen bsuna vëx uk'oz. ³⁰ İoani k'unuk'bsun göynuxuney ‡ yoxsa amdarxoxun? Za coğab tadanan!»

---

§ **11:23** 11:23 Mat'. 17:20-21; 1 K'or. 13:2 * **11:25** 11:25 Mat'. 6:14-15; 18:35 † **11:26** 11:26 Bəzi kiinşamurxost'a bu bənd butene. ‡ **11:30** 11:30 yəni Buxaçuğöxun

³¹ Şot'oğon isə içoğoy arane metərt'un maslaatbi: "əgər uk'ayan 'göynuxun', 'p'oy het'aynak' şot'o tenan vëbaki?' uk'ale". ³² Ama 'amdarxoxun' upsunal q'it'unbsay, şot'aynak' ki, bitot'in İoana seri xavareçale hesabbsay. ³³ Şot'aynak'al İsusa metərt'un coğab tadi: «Avateyan». İsusenal "mot'oğo mani ext'iyəren bsuna Zuval vëx tez uk'al" pine.

12

Pis bağbanxoy barada məsələ (Mat'. 21:33-46; Luk'. 20:9-19)

¹ T'e vədə İsusen şot'oğoxun məsələğon exlətpsane burqi: «Sa amdaren t'ulluğe lasaksa, şot'ay hərrəminə çəpərebsa, bona ga kaşp'i t'ulq'aç'k'ale düzbsa, nəzərətbseynak' alloy sa q'alane biq'sa. Oşa isə t'e t'ulluğa bağbanxo kirinə tadi iç q'erəz ölkinəne taysa. *
² T'ule vədə hari p'ap'at'an, me amdaren bağbanxoy t'öğöl iz sa nökerə yaq'anebsa ki, içü p'ap'ala paya ext'ane. ³ Ama bağbanxon t'e nökerə biq'i t'ap't'unne, şot'o kulams'i yaq'at'unbsa. ⁴ T'ulluği q'oncuğon şot'oğoy t'öğöl p'urumal sa nökerə yaq'anebsa. Ama şot'ayal bula duği qit'unbsa, içüval biyaburbi şəp't'unsa. ⁵ Q'erəzone yaq'absa, şot'o isə best'unbsa. Metərлуğen, şot'in gele nökerə yaq'absa, ama bağbanxon şot'oğoy bəzit'oğo t'ap't'unne, bəzit'oğo isə best'unbsa.

* **12:1** 12:1 İsa. 5:1-7

⁶ T'e vədə yaq'abseynak' t'ulluği q'onçuğoy t'öğöl ene şuk'k'al tene manst'a, saycə izi gele çureğala, bakal nu bakal sa ğaraxun başq'a. Şot'inal axırda "bez ğaraq'a bakayin hörmətt'unbon" pi şot'o bağbanxoy t'öğöle yaq'absa. ⁷ Bağbanxon isə içoğoy arane next'un: "Mo varise! Ekinan kot'o besp'en, t'e vədə t'ulluğ yax mandale". ⁸ Hametər, şot'o biq'i best'unbsa, t'ulluğaxun c'evk'i bot'unst'a.

⁹ İse ef zənden me t'ulluği q'onçuğon hari k'ə bale? Yəni şot'in hari me t'ulluğa əsp'est'alt'oğə tene əfçibal, t'ulluğal q'erəzt'oğə tene tadal ki?

¹⁰ Yəni me İvel Şama sal tenan k'alpe?

"Barizap'k'alxon t'öox bosı jě

Ən vacib jəne baki.

¹¹ Mo Q'onçuğoy əşe,

Beş piin bəş baki mat mandala sa əşe"». †

¹² Samci bəyinşxon, k'anun zombalxon saal ağsaq'q'alxon ak'at'an ki, İsusen me məsəlinə exlətpsunen içoğone lafst'a, Şot'o biq'sunt'un çureşi, ama camaataxun q'it'unbi. Kot'o görəl Şot'o barti tat'unşi.

Şineynak'esa, şot'oval tadanən

(Mat'. 22:15-22; Luk'. 20:20-26)

¹³ T'e vədə şot'oğon İsusə İz əyitmoğoy loxol biq'seynak' fariseyxoxun q'a İrodi tərəf bakalt'oğoxun bəzit'oğə Şot'ay t'öğölt'un yaq'abi.

¹⁴ Şot'oğon hari İsusə pit'un: «Məəlim, yan avayan ki, Hun düzgün amdarnu, şuk'k'aleynek'al tərəfkəşluğ tenbsa. Şot'aynak'

† **12:11** 12:10-11 İvel məğ. 118:22-23

ki, bitot'ay loxol sa piinen bəğsa, Buxaçuğoy yaq'aal düzen zombsa. Upa bəyn, beşi imp'erat'ora nalog tast'un düzgüne? Yan nalog tadalayan, yoxsa təə?»

¹⁵ Şot'oğoy p'əçolaluğa avabakala İsusen pine: «Za Bez əyitmoğoy loxol biq'sunnan çuresa? Zaynak' sa dinar eçanan, bəğaz». ¹⁶ Şot'oğonal et'unçeri. İsusen xavare haq'i: «Təngin loxol bakala şikil saal s'i şiya?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «İmp'erat'ori». ¹⁷ İsusen şot'oğoy pine: «T'e vədə imp'erat'oreynak' bakalt'u imp'erat'ora, Buxaçuğoynak' bakalt'u Buxaçuğoy tadanan». Şorox İsusi me coğabi loxol məət't'əlt'un mandı.

Bəyinbaksuni barada sual

(Mat'. 22:23-33; Luk'. 20:27-40)

¹⁸ Bəyinbaksun tene bu uk'ala saduk'eyxoy‡ bəziyoroş İsusi t'öğöl hari Şot'oxun xavart'un haq'i: ¹⁹ «Məəlim, Moiseyen yaynak' metərə şampe: "Əğər sa amdari viçi p'urenesa, şot'ay çuuxal əyelsuze süpür mandesa, şot'in iz p'uri viçey çuğoy haq'eq'an ki, şot'ay s'i maq'an açi". Ş ²⁰ Vüğ viçine baksa. Samcit'in sa çuuxə haq'sa, ama izi əyel bakinut' bisane. ²¹ T'e vədə me çuğoy p'əmcı viçene haq'sa, şot'inal içuxun oşə əyel bartinut' bisane. Xibimcit'inal, bip'imcit'inal, ²² lap vüğümcit'ival şirik' metərə baksa, şorox bütüm əyel bakinut' bisat'un. Bitot'uxun oşə me

‡ **12:18** 12:18 saduk'eyxo - Rime hökmətin tərəf bakala iudeyxoy p'art'iin üzviyox. Şot'oğon İvel Şamaxun tək Moiseyi qo girkət'un q'abulbsay. Bəyinbaksuna, angelxo saal axırınıci ğina isə tet'un vəbaksay. **Ş 12:19** 12:18-19 K'an. 25:5; Ap'ost'. 23:8

çuuxal bisane. ²³ İse axırınıci ğine p'uriyoroş bəyinbakat'an me çuux şot'oğoy mat'ay çuux bakale? Axırı vüğ viçey vüğəranal me çuğo haq'eney».

²⁴ İsusen şot'oğo metəre coğab tadi: «Vən İvel Şamurxo saal Buxaçuğoy zora nu avabak-suna görənən sərfbaksa! ²⁵ Bəyinbakiyoroş nə laşk'oy tet'un bakal, nə işq'ara tet'un tağal. Şoroş göynul bakala angelxo k'inək' bakalt'un. ²⁶ P'urit'oğoy bəyinbaksuna mandat'an isə Moiseyi girke boş Buxaçuğon şot'o bok'ala şaşə boş't'an "Zu Avrahami Buxaçuşzu, İsaak'i Buxaçuşzu, İak'ovi Buxaçuşzu" upsuna tenan k'alpe ki? * ²⁷ Buxaçuş isə p'urit'oğoy təə, dirist't'oğoy Buxaçuşə. Metərluğən, vən gele sərfnanbaksa».

Əmirxoy ən əsəso

(Mat'. 22:34-40; Luk'. 10:25-28)

²⁸ İçoğoy t'öğöl bakala k'anun zombalxoxun sunt'in me exlətə inebaki. Şot'in İsusi hetər şaat' coğab tast'una ak'i Şot'oxun xavare haq'i: «Buxaçuğoy əmirxoxun ən əsəso manuva?»

²⁹ İsusen coğabe tadi: «Əmirxoy ən əsəso mone: "İbaka, ay İsrail! Tək beş Buxaçuş bakala Q'onçuşə - Q'onçuş. ³⁰ Q'onçuğə, vi Buxaçuğə vi bütüm ök'en, vi bütüm elmuğən, vi bütüm haq'ilen saal vi bütüm zoren çureki".

† ³¹ P'əmciyoval mone: "Vi İşat'u hun va

* **12:26** 12:26 C'eys. 3:6 † **12:30** 12:29-30 K'an. 6:4-5

çureğalt'ullarik' çureki". † Mot'oğoxun vacib əmir butene».

³² K'anun zombalen Şot'o pine: «Məəlim, Hun "tək beş Buxaçuxe, Şot'oxun q'erəzo tene bu" upsunen serinan pi. § ³³ Şot'o bütüm ük'en, bütüm haq'ilen saal bütüm zoren çuresun, işat'u hun va çureğalt'ullarik' çuresunal bütüm bok'osp'akala q'a q'erəz q'urbanxoxun bəşe».

³⁴ T'e amdari metər bəğəloy coğab tast'una ak'ala İsusen şot'o pine: «Hun Buxaçuğoy padçağluğaxun əxil tenu».

Mot'oxun oşa şuk'k'alən İsusaxun sa şey xavar haq'suna ük' tene bi.

Xrist'os şi Ğara?

(Mat'. 22:41-46; Luk'. 20:41-44)

³⁵ İsusen xrama zombat'an metərə pi: «Het'aynak't'un k'anun zombalxonXrist'osa "Davidi ğar" nexə? ³⁶ Axırı İvel Urufen Davida içü metərə pest'ey:

"Q'onçuğon bez Q'onçuğo pine:

Zu Vi düşmənxo Vi turin oq'a sakamin

Bez yön tərəf arsa". *

³⁷ Daviden için Şot'o "Q'onçux" pine k'ale, p'oy metəresa Şo hetərə Davidi ğar bakes bakon?»

Camaatenal Şot'o müq-müq ümüxelaxsay.

K'anun zombalxoxun vəx bəğanan

(Mat'. 23:5-7; Luk'. 20:45-47)

³⁸ İsusen zombsun pine: «K'anun zombalxoxun vəx bəğanan. Şot'oğon c'ək'eseynak' boxoy

---

† **12:31** 12:31 Lev. 19:18 § **12:32** 12:32 K'an. 4:35 * **12:36** 12:36 İvel məğ. 110:1

paltar lapi tarapsuna, bazarin meydanxo içoğo p'ə kiin kul-kiye biq'i "xeyirq'an baki" upsuna, ³⁹ sinagogxo, q'onaxluğxo best'a arst'unat'un çuresa. ⁴⁰ Şot'oğon süpür çupuğoy k'ojurxo, oçalxoy məhsula kəyi şart'unne, oşa isə içoğo ak'est'eynak' gele boxoy afırıt'unne. Me amdarxoy caza lap bīhi bakale».

*Süpür çuğoy nəziri q'utina təngə laxsun
(Luk'. 21:1-4)*

⁴¹ İsus xrame məəlne bakala nəziri q'utiğoxun sunt'u İša arşeney. Şot'in t'et'iya amdarxoy hetər təngə laxsunane bəğsay. Dövlətlü amdarxoxun gelet'in t'iya kala tənget'un laxsay. ⁴² Sa kəsib süpür çuğon isə hari p'ə lep'ton, ən xuri təngəne laxi. ⁴³ İsusen İz şagirdxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğo pine: «Vəx düzinəz nex: me kəsib süpür çuğon nəziri q'utina bitot'uxun gelene laxi. ⁴⁴ Şot'aynak' ki, bitot'in içoğoy bakala ganuxunt'un laxi, me çuğon isə iz kəsib ganuxun, iz xaşluğeynak' kiyel bakalt'une tadi».

13

*Axırnci ğine nişanxo
(Mat'. 24:1-28; Luk'. 21:5-24)*

¹ İsus xrame məəlnexun c'eğat'an İz şagirdxoy sunt'in pine: «Məəlim, bəğa he gözəl jəyurxo, he gözəl binooxe!» ² İsusen şot'o pine: «Me kala binogon nex? Şot'oğoxun hik'k'al tene mandal, bito şareğale».

³ Oşa İsus xramaxun çobaço bakala Zeytun buruğoy bel arşi vədine P'et'eren, İak'oven,

İoanen saal Andreyen Şot'oxun tək mandat'an xavart'un haq'i: ⁴ «Yax upa, me Vi piyoroş hevaxt' bakale? Me əşurxoy usumluğen bex p'ap'suna hetər avabakalyan? Mani nişanxo bakale?» ⁵ İsusen şot'oğə pine: «Bəğanan ki, vəx şuk'k'alən maq'an ferett'i! ⁶ Bez s'iyen gelet'in hari "Zu Şozu" pi, amdarxo ferett'ale. ⁷ Davoğoy q'a davin xavarxoy barada ibakat'an ma q'ıbanan: morox bakalane. Ama mo hələ axır tene. ⁸ Şot'aynak' ki, millət milləti, padçağluğ padçağluği loxol əqəğale. Gele ganxo oçal galbsun q'a busaluğ bakale. Morox hetər ki əyel bakala çuğoy q'aç'urxoy burqesune.

⁹ Vən isə ayığ bakanan. Amdarxon vəx divanbi sinagogxoy boş tatarlayınşalt'un. Vən Za görə başçığoy q'a padçağxoy bəş çurpi şahidluğbalnan. ¹⁰ Ama axır eğalt'uxun bəş bütüm millətxo Müq Xavarkarozbakalane. ¹¹ Vəx taşəri divanbat'an isə, ef k'ə upsuni əmxun saturbəş fikirmabanan, şot'aynak' ki, hat'e vədə k'ə upsun lazım bakalt'u vəx İvel Urufen avabakeşt'ale. Şot'aynak' ki, əyitk'alo vən təə, Şo bakale. * ¹² Viçen viçə, bavan əylə toydale. Əylux bava-nanay əleyinə c'əri şot'oğə bəsp'est'alt'un. ¹³ Za görə bitot'in vəx nifrətbalt'un. Ama axıral şirik' portbalo çark'eğale. †

¹⁴ Vərənluğ eçala irit'p'un sa şey iz nu lazım

---

* **13:11** 13:11 Luk'. 12:11-12 † **13:13** 13:9-13 Mat'. 10:17-22; Luk'. 12:11-12

bakala gala laxesuna † vən ak'ala vədine - barta k'alk'alt'in mot'o q'amışakeq'an - İudeyina bakalorox buruxmoğoq'at'un t'it'eri. § 15 K'ojin bel* bakalo k'oyaxun k'ənesa exst'eynak' oq'a şiri iz k'oya maq'an başı. 16 Çölö bakalo iz xələtə exst'eynak' k'oya maq'an taşı. † 17 T'e ğimxo bİhi çupuğoy q'a əylə dös tadalt'oğoy vay hala! 18 Afırıpnan ki, me əşurxo İjena maq'an baki. 19 Şot'aynak' ki, t'e ğimxo t'etər dəhşətlü bakale ki, Buxaçuğon yaratmışi me dünyəni burqesunaxun həysət'inəl şirik' metər bakitene, bakalaltene. † 20 Əgər Q'onçuğon t'e ğimxoxun nu bot'iniy, sal sa amdar çark'eşes batenekoy. Ama Q'onçuğon c'ək'əsit'oğō görə - İçin c'ək'p'i amdarxo görə - t'e ğimxoxun bonet'i.

21 Əgər şinesa vəx t'e ğimxo uk'ayin ki, "bəğa, Xrist'os memiyane" nəəl ki, "bəğa, t'et'iyane", ma vėbakanan. § 22 Şot'aynak' ki, əfçi xrist'osxo q'a əfçi xavareçalxo əmələ eğale. Şot'oğon nişanxo saal möcüzoox ak'est'alt'un ki, əgər bacarbayt'un c'ək'əsit'oğoval feret't'at'un. 23 Vən isə ayığ bakanan! Bəğanan, Zu vəx hər şeyə saturbəş exlətezbi».

† 13:14 13:13-14 vərənluğ eçala irit'p'un sa şey iz nu lazım bakala gala laxesun - İsusen me əyiten "haram bakala sa şeyə q'urban eçala gane loxol laxsuni" baradane nexə. İsusi me pit'oğō 70-ci usenast'a Yeruslima bakala q'urban eçala gane belt'un eçerey. § 13:14 13:14 Dan. 9:27; 11:31; 12:11

* 13:15 13:15 k'ojin bel. - T'evaxt' İsraila k'ojurxoy bul düze bake. Metər k'ojurxoy bel amdarxon əşt'unbe, afırt'unpe, useni eğarix vədəmoğō t'et'iyat'un bask'e. † 13:16 13:15-16 Luk'.

17:31 † 13:19 13:19 Dan. 12:1; Qay. əyit 7:14 § 13:21 13:21 Luk'. 17:21,23

24 «Ama t'e ğimxo, t'e d h setaxun o a
"B ğ biq'eğale,
Xa enal i iğtenebal.

25 Mu 'uliyox g ynuxun barale,
G ynul bakala p'lanet'xo j k'eğale". *

26 T'e v d  Amdari Ğare asoyxoy loxol kala
zoren q'a tamtarağen eysuna ak'alt'un. † 27  ot'in
 z angelxo yaq'abale,  ot'oğonal o ali  oyexun
g ye axıral s rik', d ny ni bip' t'  oxun  z
c' k'p'it'oğo topbalt'un.

28  nciln  xoda b ğanan:  o t'up'ullayın aki
xazallayın akat'an avananbaksa ki, y y ene
i ane. 29 Haket r v nal, me   urxoy burqesuna
ak'at'an avabakanan ki, Amdari Ğar ene i ane,
lap  omost'ane. 30 V x d zin z nex: morox bito
h l  me n sil iz  m ri axıra p'ap'ınut' bakale.
31 O al q'a g y a i taneğon, ama Bez  yitmux
tene a on!».

Nu avabakala ği saal saad

(Mat'. 25:13-15; Luk'. 12:39-48)

32 «Ama t'e ğine n el t'e saadi hevaxt' eysuni
barada  uk'k'al n tene ava: n  g ye angelxon,
n  Ğaren - sayc  Bavane ava. ‡ 33 Ayığ bakanan,
nep'ax ma mandanan,  ot'aynak' ki, tenan ava
t'e ği hevaxt' eğale. 34 H ys  ef piin b    xil
yaq' c'eğala sa amdara e anan.  o k'oyaxun
c'eri iz k'oja k'ulurxone tap urbsa,  ot'oğoy h r
sunt'u sa   e tast'a. Q'arool inal iz q'aroolast'a

* 13:25 13:24-25  sa. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yol. 2:10,31; 3:15;
Qay.  yit 6:12-13 † 13:26 13:26 Dan. 7:13; Qay.  yit 1:7
‡ 13:32 13:32 Mat'. 24:36

pula nu q'ic'bsunane əmirbsa. § ³⁵ Vəxal şot'o görəz nexə, ayıǵ bakanan, nepax ma mandanan! Şot'aynak' ki, k'ojin q'onçuǵoy he vaxt' eysuna - biyəsin, şüneyarine, dadalxon elk'at'an yoxsa savaxt'an - tenan ava. * ³⁶ Barta şot'in bürdən hari vəx nep'ax maq'an ak'i. ³⁷ Həysə vəx uk'alt'oǵo isə bütüməz nex: ayıǵ bakanan!»

14

İsusi bisuni işalayınşaksun

(*Mat'. 26:1-5; Luk'. 22:1-2; İoan. 11:45-53*)

¹ C'ovaksuni axsibayeynak' * saal Əyinsuz Şume axsibayeynak' † p'ə ğine mandey. Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon İsusə c'əp'k'in biq'i bəsp'est'eynak' sa yaq't'un qəvesay, ² ama "mot'o axsibayast'a ma ben, tene amdarxoy arane gərgürçiluǵe baft'on" next'uniy.

³ İsus isə me vədinə Bet'anyinaney. Şo cuzamaxun q'olaybaki Simoni k'oya sulfin bel arşat'an sa çuux alabast'er jənaxun düzbaki iz boşal gele toyexlu, nard s'iyen bitk'in c'əyin bakala q'av iz kiyel k'oya başi Şot'ay t'öǵöle taşi. Me çuǵon q'ave bula xoxp'i iz boş bakala c'əyinə İsusi bele şipi.

⁴ T'e vədə q'onaǵxoxun bəzit'oǵon əcuǵləyinşəki sun-suna pit'un: «Me toyexlu c'əyin het'aynak'e ams'i gala əsesə? ⁵ Axırı kot'o xibbaç dinaraxunal ‡ toyex toydi tənginə

---

§ **13:34** 13:34 Luk'. 12:36-38 * **13:35** 13:35 Mat'. 24:42 * **14:1** 14:1 C'eys. 12:1-14,21-27 † **14:1** 14:1 C'eys. 12:15-20 ‡ **14:5** 14:5 xibbaç dinar - əşp'ali sa usenluǵ haq'q'axun gele.

kəsibxo paybese bakoy». Şot'oğon çuğo töhmətbsat'un burqi. ⁶ Ama İsusen pine: «Çuğoxun kulhaq'anan. Het'aynak'nan kot'o incitmişbsa? Kot'in Zaynak' şaat' sa əşe biq'i. ⁷ Kəsibxo həmişə ef t'öğöle, ef çureğala vədineyal şot'oğo köməybes banankon. Zu isə həmişə ef t'öğöl tez bakal. § ⁸ Çuğon iz bacarbalt'une bi. Bez bədənə oçalaxpseynak' həzirbi c'əyinəne əşp'est'i. ⁹ Vəx düzinəz nex: dünyəni mani gala Müq Xavarkarozbakalesa, me çuğo eyex badi iz biq'i əşlin baradal exlətp'alt'un».

İuday İsusə toyst'un

(Mat'. 26:14-16; Luk'. 22:3-6; İoan. 13:18-30)

¹⁰ Hame vədine p'as's'e şagirdaxun soğo bakala İuda İsk'ariot' İsusə samci bəyinşxoy kiyel tast'uni niyəten şot'oğoy t'öğöle taşi. ¹¹ Samci bəyinşxo müqt'un baki, İuda təngə tast'unal əyitt'un tadi. Şot'inal İsusə şot'oğoy kiyel tast'eynak' yaq' qəvesane burqi.

Axırnci kərəm C'ovaksuni axsibayi ukuna uksun

(Mat'. 26:17-30; Luk'. 22:7-23; İoan. 13:21-30; 1 K'or. 11:23-25)

¹² Əyinsuz Şume axsibayi* samci ğine, yəni C'ovaksuni axsibayi q'urbanluğ q'uzina şamk'ala ğine şagirdxon İsusəxun xavart'un haq'i: «C'ovaksuni axsibayi q'urbani ukuna maya həzirben?» ¹³ İsusənal şagirdxoxun p'ranna

---

§ **14:7** 14:7 K'an. 15:11 * **14:12** 14:12 Əyinsuz Şume axsibay C'ey. 12:27

yaq'abi pine: «Şəhərə takinan, t'et'iya ef bəş gamaten xe taşala sa amdar c'eğale. Şot'ay bač'anexun takinan. ¹⁴ Şo mani k'oya bağayin, t'e k'ojin q'onçuğo upanan: "Məəlimen xavare haq'sa: Bez şagirdxoxun sagala C'ovaksuni axsibayi q'urbana ukala otağ maya?" ¹⁵ K'ojin q'onçuğonal vəynak' ala həzirbaki sa otağ ak'est'ale. T'et'iya yaynak' həzirluğ bəğanan».

¹⁶ Şagirdxo yaq'at'un baft'i. Şəhərə hari hər şeyə Şot'in pi k'inək't'un ak'i, C'ovaksuni axsi-bayi ukunal həzirt'unbi.

¹⁷ Biyəbakat'an İsus p'as's'e şagirdaxun sagala hare. ¹⁸ Şorox sulfin bel arşi şum ukat'an İsusen pine: «Vəx düzinəz nex: vəxun sunt'in - həysə Zaxun şum ukalt'in - Za toydale». † ¹⁹ Şorox pist'unbaki, sunay bač'anexun "zu tezu ki?" pi Şot'oxun xavar haq'sat'un burqi. ²⁰ İsusen şot'oğə pine: «Ef p'as's'e tanaxun soğone. Zaxun sagala şuma q'ava tork'alo şone. ²¹ Amdari Ğar İz əmxun sameşi k'inək'e taysa. Ama vay t'e amdari hala ki, Amdari Ğara xəyanətebsa! T'e amdareynak' sal nanaxun nu bakiniy saat'e bakoy».

²² Şot'oğon ukat'an İsusen şuma exedi, şükürbala afırına pi, şot'o cöybi şagirdxo tadi pine: «Ext'anan! Mo Bezi bədəne». ²³ Oşa came ext'i, şükürbi şot'oval şagirdxone tadi, bitot'inal t'et'iin üt'ünği. ²⁴ İsusen şot'oğə pine: «Mo gelet'ay yəşəyinşeynak' barala Bezi p'ine, Təzə İrəzilüği p'i. ‡ ²⁵ Vəx düzinəz nex: Zu

† **14:18** 14:18 İvel məğ. 41:9 ‡ **14:24** 14:24 C'eys. 24:8; Yer. 31:31-34

Buxaçuğoy padçağluğa təzə fi üğələ ğinal sírik' c'ap'en tadala me meyvinəxun ene üğəletez».

²⁶ Şorox Buxaçuğə alxışp'ala məğurxo məğpit'uxun oşa c'eri Zeytun buruğoy tərəft'un taşi.

P'et'eri danmişaksuna saturbəš avabakest'un
(*Mat'. 26:31-35; Luk'. 22:31-34; İoan. 13:36-38*)

²⁷ İsusen İz şagirdxo pine: «Vən bitot'in Za bosı tağalnan, şot'aynak' ki, metərə sámeşe: "Çobana duğoz,

Eğelxo pərən-pərən bakalt'un". Ş

²⁸ Ama Zu bəyinbakit'uxun oşa vəxun bəš Galileyına taşi t'iya efi yaq'a bəğoz». *

²⁹ P'et'eren şot'o pine: «Lap bitot'in Va bosı taalğayt'un, zu ketər tez bal!» ³⁰ İsusen coğabe tadi: «Va düzinəz nex: ğe, hame üşe dadalen p'ə kərəm elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu». ³¹ Ama P'et'eren iz uk'alt'ay loxol çurpi pine: «Əğər Vaxun sagala bez bisunal lazım bakayin, Vaxun tez danmişakal!» Mandi şagirdxonal bitot'in hametərt'un pi.

İsusi Get'semani uk'ala ganu afırıpsun
(*Mat'. 26:36-46; Luk'. 22:39-46*)

³² Oşa şorox Get'semani uk'ala sa galat'un hari. İsusen İz şagirdxo pine: «Zu afırık'amin vən memiya çurpanan».

³³ Şot'in P'et'era, İak'ova saal İoana isə İçuxune ext'i. Şo gele narahatey, İçu kala sa

q'iyene haq'ey. ³⁴ Şot'in pine: «Za t'etər sa dərdenə haq'e ki, male manst'a biyaz. Vən həysə memiya çurpanan, ama nepaxmaekinan».

³⁵ İç isə samal bəş taşi çooq'a biti afırınepi ki, mümkünesa, İz loxol eğala me əzyət İçu nu laft'ane. ³⁶ Şot'in metərə pi: «Ay Bava, axırı Vaynak' hər şey mümküne. Me əzyət üğəst'ala cama Zaxun əxilba. Ama Bez təə, Vi çureğaloq'an baki».

³⁷ Oşa İsus şagirdxoy t'öğölə qaybaki. Hariyal şot'oğə nep'axe ak'i. Şot'in P'et'era k'alpi pine: «Simon, nep'axnu? Sa saad muğur mandes batenkoy? ³⁸ Muğur mandi afırıpnanan ki, Şeytanen vəx maq'an sinəyinşi. Şot'o görə ki, urufi niyət şaat'al bakayin, amdar zəife».

³⁹ İsus p'urumal t'et'iin əxilbaki hat'e əyitmoğon afırınepi. ⁴⁰ Qaybakat'an anek'i ki, şorox nep'axt'unsa, şot'aynak' ki, içoğoy pulmux q'ic'esay. Şot'oğon tet'un avay ki, İsusa k'ə uk'at'un.

⁴¹ İsus xibimci kərəm şot'oğoy t'öğöl qaybaki pine: «Hələl bask'i dincəyinşnanbaksa? Bəse! Vaxt' p'ap'ene! Həysə Amdari Ğar günaxkərxoy kiyel tadeğale! ⁴² Hayzanan tağen. Ene, Za toydiyobal enesa!»

İsusi biq'esun

(Mat'. 26:47-56; Luk'. 22:47-53; İoan. 18:3-12)

⁴³ İsusen İz jomo bakala əyitə hələ pi tene çark'ey, İz p'as's'e şagirdaxun soğə bakala İuda hari c'ere. Şot'ay t'öğöl samci bəyinşxon,

k'anun zombalxon saal ağsaq'q'alxon yaq'abi kiye xançalla q'a sayballa sa dəst'ə amdare buy.

⁴⁴ İsusə toydi İudan şot'oğoxun saturbēš əyitpeney: «Zu şot'oğoxun mat'u muçk'ayiz, avabakanan ki, şone İsus. T'e vədə ef amdaxon şot'o biq'i taşereq'at'un».

⁴⁵ Hametər, İuda düz İusisi t'öğöl hari Şot'o "məəlim!" pi muçepi. ⁴⁶ Şot'oxun hari amdaxonal İusə bit'unq'i. ⁴⁷ İusisi t'öğöl bakalt'oğoxun sunt'in xançala zapi samci bəyinşi k'ula duği şot'ay ümōgo tumexun bonet'i.

⁴⁸ İsusen şot'oğə pine: «Vən het'aynak'nan Bez baç'anexun amdarfüq'k'ali loxol eğala k'inək' xançalla q'a sayballa hare? ⁴⁹ Hər ği xrama ef piin bēš zomezbsay, sal Za bitenanq'say. Ama barta İvel Şam bex p'ap'eq'an». † ⁵⁰ T'e vədə bitot'in İusə bosu t'it'unt'eri.

⁵¹ Saycə kətan parçinen bəc'üresi sa cəyil ğar isə hələl İusisi baç'anexun tanesay. Əsk'ərxon şot'o bit'unq'i. ⁵² Ama şə parçin boşt'an c'eft'i çuplağ t'inet'eri.

İsus Kala Şurin bēš

(*Mat'. 26:57-68; Luk'. 22:54-55,63-71; İoan. 18:13-24*)

⁵³ İusə samci bəyinşxoy kalat'ay bēšt'un taşeri. T'iya bütüm samci bəyinşxo, ağsaq'q'alxo saal k'anun zombalxone giresəy. ⁵⁴ P'et'er isə əxiləxun samci bəyinşxoy kalat'ay məəlinəl şirik' İusisi baç'anexun enesay. Şə

† **14:49** 14:49 Luk'. 19:47-48; 21:37

məəlne başi aruğoy t'öğöl bakala q'aroolçiğoxun sagala arşi gamesane burqi.

⁵⁵ Samci bëyinşxon q'a Kala Şurina bakalt'oğoy bitot'in amdarxo eçest'i əyitp'est'unst'ay ki, Şot'o besp'est'eynak' mənə bəğəbat'un. Ama hik'k'al bəğəbes tet'un baksay. ⁵⁶ Şot'ay əleyinə əfçidən çoyel çurk'alxo geleney, ama şot'oğoy saycət'ay əyitmux sun-sunaxun düz etenesay.

⁵⁷ Bəzit'oğon isə əfçidən çoyel çurpi pit'un:

⁵⁸ «Yan Kot'ay metər upsunayan ibake: "Zu amdarxon biq'i me xrama şarpi xib ğiin boş kiin nu biq'es bakala q'erəz sa xram biq'oz"».

‡ ⁵⁹ Ama şot'oğoyal əyitmux sunaxun düz tene hari.

⁶⁰ T'e vədə samci bëyinşxoy kalo turel hayzeri İsusaxun xavare haq'i: «Vi me amdarxo tadala coğab butene? Axiri şot'oğon vi əleyinət'un əyite!»

⁶¹ Ama İsus şip' çurpeney, şot'in coğab tene tast'ay. Samci bëyinşxoy kalat'in p'urum Şot'oxun xavare haq'i: «Xeyir-bərəkətlu Bakalt'ay Ğar Xrist'os hunnu?»

⁶² İsusen şot'o pine: «Zuzu! Vən Amdari Ğare Zorba Bakalt'ay yön tərəf arst'una q'a göynul bakala asoyxoy loxol eysuna ak'alnan». §

⁶³ T'e vədə samci bëyinşxoy kalat'in iz loxol bakala paltara zığzığbi* pine: «Ene şahidxo k'ə ehtiyəcyax bu? ⁶⁴ Kot'in me əyitmoğon izi Buxaçuğo nu çalxsunane ak'est'i! P'oy mot'o

---

‡ **14:58** 14:57-58 İoan. 2:19 § **14:62** 14:62 Dan. 7:13 * **14:63** 14:63 paltara zığzığbi - Me hərəkəten Buxaçuğo bılı tağala əyitmoğo ibakala amdaren izi me əyitmoğo nu q'abulbsunane ak'est'ay.

k'ənan nex?» Bitot'inal İsusi bisuni cazina layığ baksuna q'ərart'un tadi. †

⁶⁵ Bəzit'oğon Şot'ay loxol çupsat'un burqi, Şot'ay pulmoğo gəçp'i "xavareçalluğba bəyn!" pi Şot'o yumburuğlayınşt'unbsay. Mot'oxun oşa q'aroolçığont'un burqi Şot'o t'apsa.

P'et'eri İsusaxun danmişaksun

(*Mat'. 26:69-75; Luk'. 22:56-62; İoan. 18:15-18; 18:25-27*)

⁶⁶ P'et'er isə hələ məəlneney. Me vədine samci bəyinşxoy kalat'ay çuux nökerxoxun soğoval t'iyane hari. ⁶⁷ Şot'in aruğoy bel gameğala P'et'era ak'i şot'ay loxol bəği pine: «Hunal me Nazaret'lunaxun, İsusaxun sagalanuy». ⁶⁸ Ama P'et'eren mot'oxun danmişaki pine: «Nə avatez, nə q'amıştezbaksa hun het'uxunen əyite». Şo məəlin bağala ganuçe taşi, hame vədineyal dadalen elepi.

⁶⁹ Çuux nökeren P'et'era miyal ak'i iz t'öğöl bakalt'oğo p'urum pine: «Moval şot'oğoxune».

⁷⁰ P'et'er p'urumal danmişebaki.

Samal oşa t'et'iya çurpit'oğon p'urum içü pit'un: «Həgigiyal, hun şot'oğoxunnu, axırı hunal Galileyinaxunnu». ⁷¹ P'et'eren içü q'arğışbsun elaspi pine: «Vən uk'ala t'e amdara tez çalxsa». ⁷² Hat'e dayğal dadalen p'əmci kərəm elepi.

P'et'eren İsusi «dadalen p'ə kərəm elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu» əyitə iz eyex badi öñnəpi.

† **14:64** 14:63-64 Lev. 24:16

15

İsus Rimen tøyini başçı P'ilat'i bəş

(*Mat'. 27:1-2,11-26; Luk'. 23:1-25; İoan. 18:28-19:16*)

¹ Savaxt'an üşenen samci bəyinşxon, ağsaq'q'alxon, k'anun zombalxon saal Kala Şurin bütüm üzviğon maslaatbit'uxun oşa İsusi kula ğaç'p'i P'ilat'i t'öğöl taşeri şot'o təslimt'unbi.

² P'ilat'en Şot'oxun xavare haq'i: «İudeyxoy padçağ hunnu?» İsusen coğabe tadi: «Hunen metər nex».

³ Samci bəyinşxon Şot'o gele əşurxost'at'un taxsirkər c'evk'sa burqi. ⁴ T'e vədə P'ilat'en Şot'oxun p'urumal xavare haq'i: «Sal coğab ten tadal? Axırı va mema əşləst'a taxsirkərt'un c'evk'sa!» ⁵ Ama İsusen p'urumal şot'o coğab tene tadi, P'ilat'al mot'o lap məət't'əle mandı.

⁶ Hər C'ovaksuni axsibayast'a P'ilat'en sa ədət k'inək' biq'əsit'oğoy boş'tan amdarxoy çureğalt'oğoxun sunt'u tərəbsay. ⁷ Hame vədine biq'əsit'oğoy arane ölkinə gərgürçuluğ sakit'oğoxun sagala amdar bəsp'i, iz s'i Barabba bakala sa amdare buy. ⁸ Camaatenal P'ilat'i t'öğöl hari şot'oxun isəəl iz hər usen balt'u bsunane xaişbi. ⁹ P'ilat'en şot'oğə pine: «Çurnansa, vəynak' iudeyxoy padçağa tərbaz?» ¹⁰ Şot'in avaney ki, samci bəyinşxon İsusa paxılluğaxunt'un kiyel tast'un çuresa. ¹¹ Ama samci bəyinşxon amdarxo galt'undi ki, İsusa təə, Barabbin tərbsunaq'at'un çureşi.

12 P'ilat'en p'urumal şot'oğoxun xavare haq'i: «P'oy k'ənan çuresa? Vən iudeyxoy padçağ uk'ala me amdara k'ə baz?» 13 Şot'oğonal harayt'unpi: «Kot'o xaçe loxol t'əq't'a!» 14 P'ilat'en xavare haq'i: «Axiri kot'in k'ə pisluga be?» Şot'oğon isə "kot'o xaçe loxol t'əq't'a!" uk'a samalal ost'aart'un haraypi.

15 P'ilat'enal camaati səs bot'bakeq'an pi şot'oğoynak' Barabbina tərebi. İsusə isə tatarlayinşest'it'uxun oşa xaçe loxol t'əq'st'eynak' əsk'ərxoy kiyele tadi.

Əsk'ərxoy İsusə lağa haq'sun

(Mat'. 27:27-31; İoan. 19:2-3)

16 Əsk'ərxon İsusə başçı P'ilat'i sarayin məəlnexun bona taşeri içoğoy bütüm dəst'inə topt'unbi. 17 Şot'o tünd ç'oç'a sa xələt lapest'i, oşa səsaxun tac əldi İz belt'un laxi. 18 Şot'oğon İsusə "iudeyxoy padçağ dirist'q'an baki!" pi lağat'un haq'say. 19 Şot'ay bel gəşən dut'unğsay, İz loxol çut'unney, İz bəş çökt'i bult'un k'os'bsay. 20 Boşşamin lağa haq'i axşumpit'uxun oşa, Şot'ay loxolxun tünd ç'oç'a xələtə c'eq'i İz paltara lapest'i Şot'o xaçe loxol t'əq'st'eynak't'un taşeri.

İsusi xaçe loxol t'əq't'esun

(Mat'. 27:32-44; Luk'. 23:26-43; İoan. 19:17-25)

21 Hame vədine ayizexun eğala Simon s'iyen sa K'irenalı hat'e yaq'ene c'ovaksay. Şo Aleksandri

q'a Rufusi bavaney. Əsk'ərxiŋon Şot'o biq'i İsusi xaça taşt'unat'un məcburbi. *

²² İsusə K'olgot'a uk'ala galat'un eçeri. «K'olgot'a» - «Kəllin ga» upsune. ²³ Şot'o q'aç' bot'ala dərmən gərbi fi tast'unt'un çureşi, ama Şot'in tene ũği.

²⁴ Şot'oğon İsusə xaçe loxol t'əq't'undi. İz paltara isə "şu hik'ə kofedo-kofedo" pi çöp bosı içoğoy arane cöyt'unbi. †

²⁵ Şot'o xaçe loxol t'əq't'at'an xibimci saadey. ‡

²⁶ Şot'ay best'a İz taxsıra ak'est'ala metər same buy: İudeyxoy PADÇAĞ. ²⁷ Şot'oxun sagala amdar fūq'suni loxol biq'eşi p'ə tanal xaçe loxol t'əq't'undi. Sunt'u İz yön tərəf, t'e sunt'u isə İz tərş tərəf. ²⁸ §

²⁹ Eğal-tağalxon içoğoy bula jk'p'sun Şot'o lağat'un haq'say, "k'ə baki, ay xrama şarpi xib giin biq'alo! ³⁰ İse va çark'est'a, xaçaxun şiki!" next'uniy. * ³¹ Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxonal Şot'o lağa haq'i next'uniy: «T'iyəmit'oğone çark'est'ay, ama içü çark'est'es tene baksa! ³² Barta isə "İsraili padçağ" bakala me "xrist'os" xaçaxun şireq'an, yanal ak'en vėbaken!» İsusaxun sagala xaçe loxol t'əq't'eşit'oğonal Şot'o təhk'irt'unbsay.

* **15:21** 15:21 Rim. 16:13 † **15:24** 15:24 İvel məğ. 22:18

‡ **15:25** 15:25 xibimci saad - Həysət'in vaxt'en savaxt'an saad vuy. § **15:28** 15:28 Bəzi kiinşamurxost'a me bənd butene -

İvel Şamurxost'a şameşiyorox bex p'anep'i: «Üşyanbalxoy taye baki». Luk'. 22:37 * **15:30** 15:29-30 İvel məğ. 22:7; 109:25; Mrk'. 14:57-58; İoan. 2:19

İsusi bisun

(*Mat'. 27:45-56; Luk'. 23:44-49; İoan. 19:25-30*)

³³ Ūqūmci saadaxun † vuyumci saadal śirik' ‡ dirist' oçali çoyel bayinq'luğe baki. ³⁴ Vuyumci saadast'a İsusen ost'aar səsen harayepi:

«Elohi, Elohi, lema sabaxt'ani?» §
Mo «ay Bez Buxaçux, Bez Buxaçux, het'aynak'en əxilbaki Zaxun?» upsune.

³⁵ T'et'iya çurpit'oğoy bəzit'oğon mot'o ibaki pit'un: «İnanbaksa, İlyane k'ale!» ³⁶ Sa amdaren t'it'eri bisinə fine oq'oyen şəyinbi şot'o sa q'arğuni bel c'ovakest'i İsusane tadi ki, ũğəne. Şot'in pine: «İsə bəğen bəyn İlyan hari kot'o xaçe loxolxun śivak'sa?» *

³⁷ İsusen ost'aar haraypi elmuxe tadi.

³⁸ Hat'e dayğa xrame pərdə alaxun oq'al śirik' p'ə gala zığebaki. † ³⁹ İsusi bəş çurpi q'oşuni baçtani kalat'in Şot'ay axırnci nəfəsə metər tast'una ak'at'an «seriyal, me Amdar Buxaçuğoy Ğarey» pine.

⁴⁰ T'et'iya əxiləxun bəğala çupuxal buney. Şot'oğoy arane magdallu Mariya, İosifi q'a mis'ik' İak'ovi nana Mariya saal Salomit'e buy. ⁴¹ İsus hələ Galileyina bakat'an me çupux İz baç'anexun hari İçu q'ulluğt'unbsay. T'et'iya

† **15:33** 15:33 ũqūmci saad - Həysət'in vaxt'en berezəre saadin p'as'se. ‡ **15:33** 15:33 vuyumci saad - Həysət'in vaxt'en

berezərexun oşa saad xib. § **15:34** 15:34 İvel məğ. 22:1

* **15:36** 15:36 İvel məğ. 69:21 † **15:38** 15:38 C'eys. 26:31-33

Şot'oxun Yerusalima hari q'erəzəl gele çupuxe buy. †

İsusa gərəmzinə laxsun

(*Mat'. 27:57-61; Luk'. 23:50-56; İoan. 19:38-42*)

⁴² Ene biyəne baksay. T'e ği C'ovaksuni axsi-bayeynak' həzirluğ bəğala ğiney, yəni Şamat' ğine bəşin ği. ⁴³ Kala Şurin hörmətlü am-darxoxun soğo bakala, Buxaçuğoy padçağluğa yaq'bəğala Arimat'eyalu İosif P'ilat'i t'öğöle hari. Şot'in iz ük'ə çaxp'i İsusı meydəne şot'oxun çureşi. ⁴⁴ P'ilat'en İsusı metər usum bisuna ibaki məət't'əle mandi, baçtani kalat'u iz t'öğöl k'alpi xavare haq'i: «Şo ene p'urene?» ⁴⁵ Baçtani kalat'in "hoo" pit'uxun oşa şot'in İosifa meydə exst'una icazane tadi.

⁴⁶ İosifen taşi kətani parçane haq'i, şot'in meydə xaçaxun sıvk'i me parçına bəc'ürpi, taşeri q'ayani boş kaşesi mağarinane laxi. Şot'in mağarin jomo sa jəyal t'ik'iredi. ⁴⁷ Magdallu Mariyan q'a İosifi nana Mariyanal meyidi maya laxsuna at'unk'i.

16

İsusı bəyinbaksun

(*Mat'. 28:1-8; Luk'. 24:1-9; İoan. 20:1-10*)

¹ Şamat' ği c'ovakit'uxun oşa magdallu Mariyan, İak'ovi nana Mariyan saal Salomit'en şaat' adeğala oyurxoxun düzbaki c'əyint'un

† 15:41 15:40-41 Luk'. 8:2-3

haq'i ki, taşi İsusı meydə ləəmdat'un. ² Şamat' ği c'ovaki, savaxt'an üşenen bəğ çərtk'at'an şorox mağarin t'öğölt'un hari. ³ Şot'oğon içoğoy arane "mağarin jomost'a bakala jəna yaynak' şin t'ık'irdale?" pi exlətt'unbsay. ⁴ Ama t'ıya işalayınşakat'an at'unk'i ki, jə t'öox t'ık'ıresene. T'e jə gele kala jəney.

⁵ Şorox mağarina bağat'an at'unk'i ki, yön tərəf mas'i xələt lapi sa cəyile arşe. Çupuxxo q'ıyene haq'i. ⁶ Şot'in isə pine: «Ma q'ıbanan! Avazu ki, xaçe loxol p'uri Nazaret'lu İsusanan qəvesa. Şo bəyinbakene! Memiya butene. Bəğanan, mo İçu laxi gane. ⁷ Həysə isə takinan, Şot'ay şagirdxo saal P'et'era metər upanan: "İsusen Galileyina vəxun bəş taşi ef yaq'ane bəğsa. Vəx pi k'inək' Şot'o t'et'ıya ak'alnan"». *

⁸ Çupux gərəmzinaxun c'eri t'it'unt'eri. Şot'oğosa dəhşətene haq'layınşey, mat mandet'unıy. İçoğoy q'ıyexunal şuk'k'ala hik'k'al tet'un pi.

İsusı İz şagirdxoynak' ak'esun

(Mat'. 28:9-10; Luk'. 24:13-35; İoan. 20:11-18)

(P'ə ən damna kiinsamurxost'a Mrk'. 16:9-20 tene bu.)

⁹ Şamat' ği c'ovakit'uxun oşa, savaxt'an üşenen bəyinbaki İsus süft'ə magdallu Mariyaynak'e ak'əsi. Mo hat'e İsusen içuxun vüğ murdar uruf c'evk'i Mariyaney. ¹⁰ Mariyanal taşi mot'o İsusaxun baki isəəl Şot'aynak' yas efi önökl'alt'oğosa xavare tadi. ¹¹ Ama şot'oğon İsusı

* **16:7** 16:7 Mat'. 26:32; Mrk'. 14:28

bëyinbaksuna q'a Şot'ay Mariyaynak' ak'esuna tet'un vëbaki.

¹² Mot'oxun oşa İsus p'urum İz şagirdxoxun p'rannat'aynak', şorox ayize tağat'an yaq'a şot'oğoy bës q'erəz suraten ak'eşi. ¹³ Şot'oğon qoş qaybaki me barada t'iyəmit'oğo exlətt'unbi, ama şot'oğoval tet'un vëbaki.

İsusi İz şagirdxo ən vacib tapşuruğ tast'un

(Mat'. 28:18-20; Luk'. 24:36-49; İoan. 20:19-23; Ap'ost'. 1:6-8)

¹⁴ Oşa t'etərə baki ki, İzi sas's'e şagirden sagala arşi şum ukat'an İsus şot'oğoynak'e ak'eşi. Şot'oğoy inadkərluğa görə, İçu bëyinbakit'uxun oşa ak'it'oğo nu vëbaksuna görə şot'oğo tōhmətebi.

¹⁵ Şot'in İz şagirdxo pine: «Dirist' dünyənə tarapanan, amdarxo bitova Müq Xavaraka-roozbanan! ¹⁶ Vëbaki k'unuk'bakala amdar çark'eğale, içust'a vëluğ nu bakalt'u isə pis q'ərar tadeğale. ¹⁷ Vë bakalt'oğo çalxest'alo isə şot'oğoy ak'est'ala möcüzəlü nişanxo bakale: şot'oğon Bez Şiyen murdar urufxo c'evk'alt'un, təzə muzurxon əyitk'alt'un, ¹⁸ dizik'xo içoğoy kiin biq'i besp'ala zəhərə l üğəyt'un, şot'oğo təsir tene bal. Şot'oğon içoğoy kulmoğo azariğoy loxol laxalt'un, şoroxal q'olaybakalt'un».

İsusi göynul əqesun

(Luk'. 24:50-53; Ap'ost'. 1:9-11)

¹⁹ Me əyitmoğ pit'uxun oşa Q'onçux İsus göynul əqesi Buxaçuğoy yön tərəf areşi. ²⁰ Şagirdxon isə taşi hər gala Müq

Xavara karoozt'unbsay. Q'ončuğonal şot'oğoy
köməyebşay, şot'oğoy karooza möcüzəlü
nişanxon təst'iğebşay.

lxxv

Udi Bible
Udi Scripture translation

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Udi)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

174556f0-71b4-5f1c-b512-2117b07ebbf0